

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlár sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

/KELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, október 20.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: Mi van a programmban?
Az új ág. ev. templom.
A román egyház a kormány ellen.
Felfüggesztéssel fenyegetett polgármester.
A Stuchly-Zolnay affér.
Az aradi ellenőrzési szemle.
A program a király előtt.
A szegedi sarándokut.
Morár Valér becsületértési pöre.
Új adók.
Héderváry a bíróság előtt.
A Budapesti Egyetemi Atlétikai Klub Aradon.
Tárcs: Két tolvaj. Irta: Andrea Haukland.
Csarnok: Másnap. Irta: Sas Ede.

Mi van a programban?

Arad, október 19.

Vasárnap megegyezett a szabadelvű párt programmszerkesztő bizottsága, a „kigondolók”. Ettől kezdve a politikai válság figyelme és teljes érdeklődése oda irányult, hogy mik a kilences bizottság megállapodásának a pontjai, azonkívül hogy Lukács kiket hív meg a kabinetbe. A két kérdésre fővárosi tudósítónk a következő választ nyerte, szabadelvű pártforrásból.

A kilences bizottság megállapodásának főbb pontjai ezek: A magyar vezényszó dolgában a kinevezendő miniszterelnök nemcsak a szabadelvű pártban, hanem a képviselőházban is teljesen kielégítő és megnyugtató kijelentést tesz, a melyben a nemzet jogai épségben megóvatnak. E ki-

jelentés tartalma az egész volt nemzeti pártot is megnyugtatja.

A katonai igazságszolgáltatás nyelve Magyarországon magyar lesz és csupán addig marad német, a míg magyarul tudó hadbírákat alkalmazhatnak, a mi a legrövidebb idő alatt megtörténik. Ez a legnagyobb vívmánya a megállapodásoknak.

A zászló kérdést akként oldják meg, hogy az ezután felavatandó ezredzászlókat a Magyarország-Ausztria közjogi helyzetének teljesen megfelelő jelvényekkel látják el. A katonai nevelés dolgában akként történt a megállapodás, hogy az összes humanitárius tananyag nyelve magyar lesz és csupán a katonai szaktárgyak nyelve lesz német, már a szakkifejezések miatt is.

Ellenzéki helyről a most még erős titokban tartott program részleteit a következőkben kombinálják:

A jelenleg szolgáló magyar honos katonatisztek hazahelyezendők és a jövőben a magyar tiszték kizárólag a magyar ezredekhez osztandók be.

A magyar tiszti nevelés érdekében a magyar nyelv tanítása az összes magyarországi katonai iskolákban kiterjesztendő.

A katonai bíraskodásban a legalsóbb fórumon, hol az új perrendtartás szerint nyilvánosság és szóbeliség lesz, a tárgyalási nyelv magyar; ellenben a második és harmadik fórumon, ahol csak írásbeli eljárás van, marad a hadsereg nyelve, vagyis a német nyelv az egész vonalon.

A címer- és zászlókérdésben, miután

az előmunkálatok nem készek, most a végleges elhatározást mellőzik; ideiglenesen a magyar ezredek zászlóin vörös-fehér-zöld szalagokat fognak alkalmazni. Ezek volnának az említett forrás szerint azok a pontok, melyeket legfelsőbb helyen is elfogadnak. Hátra van még a leglényegesebb pont: a vezényleti nyelv. Erre vonatkozólag a bizottság nézete az, hogy valami ünneplés formában deklarálni kell a magyar törvényhozás jogát, illetőleg ezt a jogot fenn kell tartani, de ki kell mondani egyidejűleg, hogy a törvényhozás ezt a jogot, úgy mint az 1867-iki kiegyezésben, továbbra is a felségjogok közé utalja.

Hogy a két verzió közül melyik jár közelebb az igazsághoz, nem tudni, s miután annak tagjai fölöttébb komolyan veszik a megfogadott titoktartást, bizonyosan autentikus híradást bajos publikálni.

A másik: a kabinetalakítás kérdése. Erre nézve azt jelentik, hogy Lukács László miniszterelnök kabinetjében állítólag helyet foglalna Apponyi Albert gróf is, mint belügyminiszter. Ennek azonban nyilvánvalóan semmi alapja sincs, más tárcán előbb hozható kombinációba. A képviselőház elnöke vagy Perczel Dezső, vagy pedig Tallián Béla lesz.

Azokban a kabinetalakításon kívül még egy fontos kérdés toltul előtérbe, a melyet a legutóbbi napokban szinte elfelejtettek, pedig Héderváry második bukásának tulajdonképp az volt az okozója. Lukácsot is felelősségre vonják azokra a

Két tolvaj.

Irta: Andrea Haukland.

Fenn, a felső Vefsenben történt. A szántóföldekre ráborult az ős sárga színe. Az erdőt több színűre festette. Beledugta a kezét az ágak közé, széthajtogatta azokat, úgy hogy végig folytak a hold sugarai a mohos szőnyegen.

Az ut mentén, egy dombon, egy fiatal ember ült.

Világos haja hosszú, lány, fésületlen fűrtökben hullt alá. Az állában levő gödröcske, az ives ajak és nagy, kék szeme az álmodozó érzékiség kifejezését adta meg halavány arcának. A tagjai vékonykák voltak, mint egy fiatal leányé.

Tizenhét esztendő volt. Aki látta, barátságosan nézte, szívesen is mosolygott rá, többnyire azért, mert ezt az álmodozó komolyságot tulságosan mélységesnek tartották ebben a fiatal arcban. Ha az ifju is mosolygott, akkor meg már szerették. Ha fiatal leányok mentek el mellette, hosszan elnézték az utat, amelyen a fiatal csavargó — aki rájuk mosolygott, eltűnt előlük. És eszökbe jutott, hogy mint borul arcára a mélabu fátyola, amikor már nem mosolygott többet.

Aztán akadt egy lány, aki éjjel a csupasz földre feküdt, mert elgondolta magában, hogy a fiatal legénynek nincs ágya.

Sok esztendővel azután, amikor az ar-

ca megbarnult és megférflasodott, lány haja sötétebb let és megritkult, újra találkozott a leánnyal.

Beszélték együtt. S a leánynak eszébe jutott, hogy akkor reggel mennyire megörült, mert a kemény fekvéstől fájtak a tagjai.

És amikor újra telt az idő s a leány magányosan ült egy szőke fűrtös fiúcskával az ölében, eszébe jutott a kedvese első mosolya s mennyire egörült az első áldozatnak. Az áldozatnak, amely nem volt hasznára senkinek, de neki mégis örömet okozott.

Egy köny hull a fiúcska göndör hajába. De a nő szívében nincs gyűlölet, csak mélabu.

Ugy gondol a kedvesére, mint ahogy az álmokra szoktunk, amelyek jönnek meg eltűnnek.

Hát ilyen volt az ifju, aki ott ült az ut mentén. Az ifju, aki szünet nélkül vándorolt. És amint így vándorolt, ez lett az egyetlen öröme. Vékony tagjai megacélosodtak és megéledtek. Ébren tudta tölteni egyik éjszakát a másik után, eltudott barangozni éjjeleken, napalokon át, egyik mértföldet a másik után, a nélkül, hogy elfáradt volna. Sötét őszi éjjeleken a csupasz földön aludt. Amikor felébredt, sokszor erőszakosan kellett eltávolítani ruháit a megfagyott földtől.

De be-bekandikált némely estén oda is, ahol az öröm tanyáz, ahol könnyű az erkölcsök s dusan megrakodtak az asztalok. Hej, mert szerette a könnyű erkölcsöket, a dus asztalo-

kat, s kinn hált a mezőkön és hulladékokon élt. És ismerte pedig a puha ágyakat. Mert megesett, hogy egy fiatal vászoncseléd, sokszor még félig gyerek, a fülébe sugott valamit a rongyos koldusnak. És ha elérkezett az éj, ott leselkedett a ház falának sötétjében, amíg a fiatal nő bebocsájtotta magához.

De legtöbbször a kert bokraiba rejtőztek, vagy a szorosan mellette levő erdőbe. Sokszor hideg volt az éj és a fű harmatos volt. És ha a leány megremegett s szólt: „Fázom”, az igaz is volt. Másnap bizony sokszor lázban feküdt.

Ilyen volt az ifju, aki ott ült az ut mentén.

Egyszer arra haladt egy ember, akinek zsák volt a hátán s furkós bot a kezében. Olyan volt a termete, mint egy óriásé, az ajka mint az állaté és sűrű, bozontos volt a szakállja. A ruhája lerongyolódott és meztőláb jrt.

Az ifju megszólította, oda ült hát meléje.

— Mi vagy, kérdezte az ifju.

— Négy esztendeig a Svea-testőrségnél szolgáltam. Egy esztendeig csavarogtam.

Az óriás, ha nevetett, megmutatta erős fogait és vastag, vörös száját.

— Eljössz velem? Lopjunk együtt.

Az óriásnak durva, majdnem rekedt volt a hangja. Az arca állatias volt, de nem gonosz. Az ereje, a vére, az agya, olyan volt, mint az ököré.

nyilatkozatokra vonatkozólag, a melyeket Körber a magyar helyzetről tett.

Ezek ügyében, a mint egy bécsi jelentés tudatja, Körber miniszterelnök tegnap egy fél óráig tartó kihallgatáson volt ő felségénél Politikai körökben elterjedt hírek szerint Körber doktor ezen az audiencián arra óhajtotta kérni az uralkodót, hogy a most már nyilván rövid időn belül deszignálendő magyar miniszterelnökkel szemben mindjárt a megbízás alkalmával konkrét formában jusson kifejezésre az a már egy alkalommal nyilvánított legfelső kívánság, hogy a magyar parlamentben Körber doktor ismeretes állásfoglalását a magyar kormány nem dezavualhatja, mert azok a kijelentések a császár intenciójához képest történtek. Hogy ő felsége Körber dr.-nak ezt az óhajtatását mennyiben tartja szükségesnek most számbavenni, arról nem hoztak nyilvánosságra semmit, de az osztrák miniszterelnök közvetlen környezetében feltétlenül szükségesnek tartják, hogy ebben a dologban a jövőendő magyar kormányelnök az uralkodótól kapjon utbaigazítást. Még pedig nemcsak azért, mert a magyar szabadelvű párt köréből is hallatszanak hangok, a melyek egy esetleges desaveure szoríthatnák az új magyar kormányt, hanem mert újabb hírek szerint magyar városok köriratokat közölnék egymás közt s ezek révén a magyar parlamentben biztosan szóba fog még kerülni Körber doktor reichsrathi beszéde; mindezek ellenében pedig előre tudnia kell a magyar kormánynak, hogy ha Körbert dezavualja, tulajdonképp a császárral teszi azt.

Az új miniszterelnök feladataihoz tartozik még az ellenzékkel való megegyezés. Ma oly hírek terjedtek el, hogy Lukács László pénzügyminiszter a délelőtt folyamán Kossuth Ferencsel, Polónyi Gézával és Bartha Odónnal érintkezésbe lépett, de találkozott a Szederkényiekkel is: azonban ez a hír valótlannak bizonyult.

Lukács ma este Bécsbe ment és holnap talán kész miniszteri listával jön

vissza Budapestre. Ilyetén módon remélhető, hogy a kibontakozás Lukács László nevével sikerülni fog.

(?)

Az új ág. ev. templom.

(Az aradi ág. ev. egyház közgyűlése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 19.

Vasárnap tartotta az aradi ág. ev. egyház évi közgyűlését, melynek fontos tárgya volt az új ág. ev. templom ügye. A templomkérdés megoldása most már sietve megy előre, feltéve, hogy a város kedvezően intézi el a kérvényt, melyet hozzá intéztek a templom telke ügyében.

A közgyűlésen felolvasták a kérvényt, mely szerint az egyház a József főherceg-ut 15. sz. telkéből egy szabad tér létesítésére felajánl a városnak 908'59 négyzet méter, úgy, hogy város is e célra a saját és az egyház szomszédságában lévő Probst-féle telekből 1009'80 négyzetméter adjon és engedje meg, hogy ezen 2008'60 négyzetméter tér közepén mintegy 540 négyzetméter területen a templom épülhessen. Mivel pedig a templom idegen területen nem épülhet fel, a József főherceg-utól kiindulva, 20 méter szélességben és 44 méter mélységben, összesen 880 négyzetméter területet engedjen át az egyháznak örök tulajdonjoggal.

Ha a város karöltve az egyházzal a szabadteret létesíti, akkor még úgy a város, mint az egyház mintegy 50 méter mélységű telekkel rendelkezik, a melyekre mindketten előnézetes dupla traktusu épületet emelhetnek: egyet az alkotandó térre, a másikat a törvényszéki palota felé, s még akkor is elég nagy udvar maradna a két épület között. A templom körüli tér parkiroztatnék, elől vasráccsal láttatnék el két kapunyílással s mind az egyház, mind pedig a város és annak jogutóda köteleztetnék, hogy épületein keresztül szabad átmenetet engedjenek a törvényszéki palotához. Megengedendő mind a Buchwald-ház, mind pedig a Matavovszky-ház tulajdonosának, hogy az alkotandó tér felé előnézetes épületet emelhesenek.

A közgyűlés nagy lelkesedéssel fogadta el a kérvényt, elhatározta annak kinyomatását és a törvényhatósági bizottság tagjaihoz való elküldését.

Az egyéb ügyek között a közgyűlés az 1904. évi költségvetéskirányzatot 12911 korona 53 fillér bevétel, 12811 korona 87 fillér kiadás és 100 korona 16 fillér maradvány mellett elfogadta; elfogadta továbbá, hogy a hivatkozott személyi adón kívül az állami adó 9 százalékos telje vettessék ki. Végül megszavazott a közgyűlés a kurticsi községi evangélikus tanítónak a vallástanításért a folyó iskolai évre 50 koronát.

Institoris Kálmán egyházi felügyelő és Frint Lajos lelkész előktele miatt jelen voltak: Fejér Gyula gondnok, Scholcz Róbert és Kneffel Lajos egyházi jegyzők, Márai Mátyás, Purgly László, ifj. Purgly János, Purgly Emil, Knarr Lajos, Bácskai Béla dr., Bartsch János, Réthy Viktor, Schaffer Richard, Vajda János, Lautner Mátyás, Pfroner János, Zachradnyik János és még több egyháztag.

Felfüggesztéssel fenyegetett polgármester.

(A gyulai adómegtagadás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 19.

Az adószedést megtagadó határozatok között érdekes körülményei vannak Gyula város a rendelkezésének, a melyet a legutóbbi napokban hoztak meg.

Előzőleg Bekés vármegye törvényhatósága mondta ki 36 szavazattal 27 ellen, hogy a megye adóhivatalában az adó elfogadását nem engedni meg, s az önkéntes ujoncozáshoz a segítséget megtagadja. Lukács György főispán a határozat kihirdetése után kijelentette, hogy a törvénytelen határozatnak a kormányhoz való felterjesztését elrendeli és a határozat végrehajtását a miniszteri határozat leérkezétségéig megtiltja.

Gyula városnál Névery Albert terjesztett be hasonló indítványt, a melyet egyhangulag elfogadtak. Azonban ezzel kapcsolatban más indítványt is tett Berényi Ármán dr., annak kimond-

Svédország legvadabb, legerősebb népéből, a helsingiak közül való volt.

A testőrségnél a nehézkes gondolkodása révén ő volt a bűnbak, s ereje miatt, a mindannyiak réme.

Életének az emléke, a büszkesége volt, hogy egyszer megölelhette az ezredese feleségét s vastag ajkaival a lelkét is majd kiszívta.

A karcsu, sugar, ringó járású fiatal asszony az ura karjába kapaszkodva állott, amikor rövidlátó szemével megpillantotta. És végig nért. Elképzelte, hogy tudna ölelni az óriás! — És nemsokára egyedül voltak ketten s csak hogy meg nem ölte szerelmével a törékeny jószágot.

Még most is, amint az ifjunak beszélt, szinte megmeredtek bele állati tagjai.

Ilyen volt ez a két ember, aki összeállt, hogy együtt lopjon.

Egy hónap mulva együtt ültek az erdőben. Mellettük két vastag fahusáng ég. Párolgó kávéskatlan áll rajta. A nyárson üröcomb sül.

Esznek a husból, isznak a kávéból. Hogy eszik az óriás! Az ifju nézi és mosolyog. Az óriás látja és elmosolyodik ő is:

— Ordögbe is, de jó dolgunk van!

A párolgó kávéba cukrot tesznek és lágy kenyeret aprítanak beléje.

Aztán az ifjabbik pipára gyújt, és az óriás dohánnyal tömi meg a száját. Valósággal képes érzés fogja el őket. Csak egy gondjuk van: a hó, amely már nem soká várta magára. Már pedig ha eljő, vége a gyöngyéletnek.

Messze utat tettek meg ebben a hónapban, éjjel vándoroltak, nappal pihentek.

Jó ruhájok, órájok, de még pénzök is van. Lopnak, csak éppen, hogy lopjanak. Szinte ájta-

tos gyönyörűséggel végzi minden egyes betérésüket; hát még az az éjjeli loppal járás, bottal az egyik s késsel a másik kezben!

És ha nehéz területeket sok mértőföldön át elcipelték sötét éjjelen, nappal felnyitják a zsákjaikat, kirakják s nézik kincseiket. És mert hogy oly sokat kockáztattak a birhatásukért, nagyon megörülnek nekik.

Pedig egyszer mégis odaadták tele tömött zsákjaikat egy emberpárnának, amelyet ott lettek az erdő közepén egy kunyhóban.

Mikor aztán eltávoztak a kunyhóból, az ifju megkapta hátulról az óriás vállát és ott ugrándozott mögötte, míg időnkint kitért belőle az ujongás:

— Hopp-hopp! Tyu-ha-ha-haj!

Egy pár nap mulva újra megtömték zsákjaikat egy szatócs boltjában. Másnap kirakták újabb zsákmányukat és gyönyörködtek benne.

Igy járták be a nagy Bygdet.

Embereket küldtek ki a keresésökre. A hidakra öröket állítottak.

Az örök, ketten is, hárman is, meglátták az óriásnak az arcát, a kését s a botját, jó estét kíváták és keresztül engedtek ket; azután leültek, pörölte egymással, vagy szegyenkezve néztek egymásra és hallgatnak. De senki sem tudott meg a dologból semmit.

A két tolvaj pedig előrehajolva, feszült figyelemmel halgatódzva vándorolt egész éjjel.

Ha előttük vagy mögöttük jött valaki, lekuporodtak a bokrok vagy kőrakások mögé, vagy lelapultak az utszélen.

Am egyetlen szó sem beszéltek egymással.

Ha vége volt az éjszakának, s derengeni kezdett a hajnal, az egyikök meg tudott állani, hogy rámutasson valami parasztházra, amely-

nek kéményéből kéken szállt fel a füst. És körülnéztek és néhány fáradt szót suttogtak egymással. Majd rátértek az erdőbe vezető útra, ahol biztonságban lehettek. Az erdőben valóssággal beleroskadtak az álomba.

Sokára felébredtek s nem ritkán úgy, hogy dideregtek a hidegtől. Akkor aztán tüzet raktak és kávéfőzték. Röviddel utána pedig már kacagtak, mesélgettek egymásnak, vagy pipáltak.

— Ha kedvök kerekedett, megint előszedték kincseiket, elrendezték, bologattak s dörögtek.

Az óriás elnyújtózott a tűz mellett, megmutatta erős fogát s vastag inyét s szólt:

— Ordögbe is, de jó dolgunk van!

*

Egy éjjelen aztán megjött a hó.

A barna táj mintha ünnepi köntösbe bujt volna. Csöndes, fehér ünnepélyesség terült az erdőre. Es ezek ketten, akik fülelve, fűrészve vándoroltak, a saját lépésöket sem hallották.

Csudás hangulat vett erőt rajtuk.

Kézen fogták egymást és úgy mentek. Vagy hirtelen mérges pillantást váltottak egymással és egy-egy ingerült szót.

De hamarosan újra kézen fogták egymást.

Réggel aztán elváltak: mindenik ment a maga útjára. Vigan intettek bucsut, de egyikök sem fordult meg.

Lehorgasztott fejjel mentek előre. És körülöttük ködbe volt burkolva minden.

Minden egyes hópehelyyel a végtelen magánosság érzete szállt le rájuk.

dását javasolta, hogy a határozat csak birtokon kívül felelhető meg és így rögtön jogérvényes. Kohn Dávid beszélt az indítvány ellen, de sikertelenül, miután azt 92 szóval 3 szavazat ellen elfogadták. Végül Lukács főispán átiratát, melyben előre is törvénytelennek jelentette az adómegtagadási határozatot, nem vették tudomásul. A közgyűlés igen ünnepies hangulatban, a Himnusz eléneklésével ért véget.

Néhány napra közgyűlés után azonban előkerült annak megbeszélése, hogy a fogyasztási adók beszédét is eltiltván a közgyűlés, hogy fogja a város, mint bérlet a bérösszeget az államnak lefizetni. Ezen a célból aztán többten rendkívüli közgyűlés összehívását fogják kérni, hogy a fogyasztási adókat kivegyék a közgyűlési határozat hatálya alól.

Lukács György főispán pedig magához hívatta Dutkay Béla gyulai polgármestert s kijelentette neki, hogyha a város rövidesen nem intézkedik a tekintetben, hogy a határozat ne hajtassék végre: felfüggeszti állásától. Míg a polgármester a képviselő-testületre hivatkozott, hogy az hozta a határozatot, a főispán azt mondta, hogy felfüggeszti annak működését is. Érthető érdeklődéssel néznek Gyulán a fejlődő események elé: arra kíváncsiak, hogy a szorult helyzetbe jutott polgármester a főispánnak fogad-e szót vagy a képviselőtestületnek.

A román egyház a kormány ellen.

(Politika az egyházi kongresszuson. — Román hittan a magyar iskolákban. — Az érsek a magyar nyelv ellen. — Vlád a kongresszuson. — Panasz az aradi tanfelügyelőre. — A román nyelv a katonai iskolákban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 19.

Most tartja üléseit Nagyszébenben a magyarországi görög keleti románok országos kongresszusa. A gyűlésről a magyar sajtó mindezt ideig alig vett tudomást, pedig az annyival inkább figyelmet érdemel, mivel a kongresszus legnagyobb részét nem a tulajdonképeni egyházi ügyek, hanem azok örve alatt a román nyelv védelme és a magyarosítás ellen való tiltakozás foglalja le, s ennek hevében az egész egyházi kongresszus határozatban állást foglalt a magyar kormány ellen.

Különösen az iskolaügyi osztály adott bősz alkalmat a nemzetiségi politikába eső vitákra és határozatokra. Mindjárt a jelentésben például ezeket mondta Goldis László aradi szentszéki titkár, a bizottság előadója:

„Azon veszélyek halmazából, a melyek iskoláink fölött lebegnek, kiemelkedik az az irányzat, a mely a kulturális intézményeket az egyházi jellegtől meg akarja fosztani. Különösen a román iskolákban szemben történik ez. Ki ne ismerné közülünk azt a veszedelmet, a melyet ránk az államhatalom azon intézkedése hárt, a melylyel a magyar nyelvre, a többi tantárgyak rovására, oly kiváló súlyt helyez. A jelentés befejező sorai ezek: „De majd virradnak ránk is jobb napok, csak álljunk meg helyünkön és küzdjünk tovább!”

A kormányval szemben való állásfoglalás, a melylyel az államhatalmat egyszerűen semmibe se vették, a magyar középiskolák román nyelvű hittanítása ügyében történt. Wlassics Gyula kultuszminiszter tudvalevően elrendelte, hogy az állami középiskolákban minden felekezetnek hittani tanítása csakis magyar nyelven történhetik s utasította az aradi görög keleti szentszéket, hogy a hatósága alá tartozó hitoktatókat erre utasítsa. Az aradi szentszék ezt a rendeletet nem akarta végre-

hajtani, hanem az érseki szentszék elé terjesztette, az pedig a kongresszus határozata alá bocsátotta.

Goldis László előadó ezt az ügyet a következő javaslattal terjesztette be:

1. A kongresszus kimondja, hogy hitoktatónak vallásitanítása csakis románul történhetik.
2. A kongresszus a kormánynak ezt megváltoztatni akaró határozata ellen tiltakozik.

Metianu János metropolita ezzel kapcsolatosan elmondta, hogy az erdélyi egyházmege területén levő állami középiskolákra nézve az említett kormányrendeletet visszavonatt. Csapn a szászvárosi és a kolozsvári református középiskolákban nem akarják engedni, hogy a görög keletiek vallásitanítása román legyen. Az érsek maga is hangoztatja, hogy a vallásitanítás csak románul történhetik, s a hol az iskolákban azt nem engedik meg, az érsek intézkedett, hogy a görög keletiek vallásitanítása nem az iskolában, hanem az illető hely román templomában, románul történjék.

Popea János karánsebesi püspök azt indítványozza, hogy a kongresszus energikus formában fejezze ki tiltakozását a kormány ellen (Élénk helyeslés.) mivel, ugymond, erre törvényes alapunk van, az ő felsége által szentesített törvényben, a melyben meg vannak állapítva nemzeti egyházunk jogai.

Vlád Aurél dr. a dobrai kerület országgyűlési képviselője a többek között ezeket mondta:

— Az államnak annyival kevesebb joga van, hogy a mi egyházi ügyeinkbe avatkozzék, mivel az egyház nem alárendeltje hanem mellérendeltje az államnak. Mindjárt a beavatkozás ezen első kísérlete ellen tiltakozni kell, ha az egyház jogait meg akarjuk óvni.

Többek erős magyarellenes kifakadásai után az előző javaslatát egyhangulag elfogadták.

Ugyancsak a magyar állam beavatkozása ellen szolt az iskolaügyi bizottság azon javaslata, hogy a román tanulók képezésére nézve új szabályzat dolgoztassék ki. Azzal indokolták ezt a javaslatot, hogy mind a három egyházmegeben más szabályzat van, kell egy egységes szabályzat: a melylyel tanfelügyelők is, a kik a vizsgák alkalmával akadékoskodni szoktak, szintén respektáljanak.

Csorogár Romulusz, az aradi román papnevelő igazgatója itt panaszképp felhozta, hogy az aradi tanfelügyelő, bár jelen van a vizsgákon, nem akarta a képesítő bizonyítványt aláírni, hanem követelte, hogy az magyarul is kiálltassék. Az előadónak ezt a javaslatát is elfogadták.

Annyira ment a kongresszus, hogy a jelenlegi politikai helyzettel kacérkodva, a katonai iskolákban is megbolygatta a nyelvkérdést. Puskariu Harion dr. érseki helynök azt indítványozta, keresse meg a kongresszus a hadügyminisztert, az Iránt hogy a katonai iskolákban a hitoktatás mindig az illető növendék anyanyelvén történjék. Metianu érsek, bár elismerte az indítvány jogos voltát, ellenezte ezt, mivel — ugymond — az idők erre nem alkalmasak. Mindazonáltal a kongresszus a javaslatot határozati erőre emelte.

Látnivaló, hogy a románok egyházkongresszusa nem istenes kérdésekkel és a vallás közigazgatással foglalkozik, hanem vigan politizál, mintha csak a szombeni komité által összehívott nemzetiségi gyűlés lenne. Az új kormánynak, akárki-nek nevével alakul az meg, lesz a hivatása, hogy az egyház szent leple alatt üzött nemzetiségi hetvenkedésekkel szemben az államnak s az államnyelvnek tekintélyét megóvja.

TÁVIRATOK.

Az elmaradt cári látogatás.

Róma, október 19. A Tribuna jelentése szerint Morra gróf pétervári olasz nagykövet elhagyja állását. A Messagero híre szerint Delidov orosz nagykövet szabadságra megy és más személyiség helyettesíti, mert Miklós cár Rómába szándékol látogatása alkalmával kifejtett tevékenysége sem az olasz, sem az orosz kormányt nem elégitette ki. A helybeli Patria, valamint a milánói Perseveranca állítólag arról értesülnek, hogy Miklós cár utazásának elhalasztása Delidov nagykövetnek tudandó be.

A Stuchly-Zolnay affér.

(Párba helyett jegyzőkönyv.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 19.

Zolnai Viktornak, a ki tudvalevően sértő levelet írt Formanek főhadnagyhoz és Stuchly századoshoz, egyikkel se sikerült fegyverrel jutnia. A Formanek főhadnaggyal szemben fölmerült ügy egyoldalú elintézése ismeretes; most a Stuchly-ügy hasonló elintézéséről tanuskodik egy jegyzőkönyv, a melyet Zolnay Viktor megbízottai tesznek közzé. A jegyzőkönyvnek érdemleges része így szól:

2. Szept. 26 án a tárgyalás folytatván, Stuchly ur segédei előadták, hogy becsületügyi eljárást tartanak szükségesnek, amelyet mi mint szükségtelent elleneztünk ugyan,

3. de még ugyanezen nap délelőttjén a Stuchly ur segédeinek bejelentették, hogy felünk a becsületbírósnak magát aláveti, a becsületbírósnak székhelyül Budapestet, idejűl okt. első napjait jelöltük meg és kijelentettük, hogy becsületbíráink neveit addig közölni fogjuk.

4. Stuchly ur segédei sürgönyeinket tudomásul vették és tudunkra adták, hogy levelünket a jegyzőkönyvhöz csatolták, egyuttal közlik azon okokat, melyek folytán dr. Zolnay ur elégtételképesége kérdésesnek látszik és kijelentik, hogy további határozataikról értesíteni fognak bennünket.

5. E határozatok várásában a becsületbírósnak megalakításának idejét haligatagon meghosszabbítottuk, míg végül f. okt. hó 14-én — értesítést még mindig nem kapván, sürgönyt küldtük, melyben — kijelentvén, hogy a 7. sz. levélben Zolnay ur ellen említett vádatok okmányok alapján tárgytalanoknak találtuk — Zolnay ur részéről becsületbírákúl: Jékay Zsigmond és Olaj Lajos orsz. képvis. urakat neveztük meg és fölkértük az ellenfél segédeit, hogy ők is nevezzék meg becsületbíráikat másnapra, mert ellenkező esetben az ügyet részünkről befejezzük.

6. Ezen sürgönyünkre érkezett Stuchly ur segédeknek sürgönye f. hó 15-én d. u. 5 órakor, melyben a kijelentik, hogy tényleges tiszteknek részvételű katonatisztekkel és polgári elemből alakult becsületbírósnakban katonai részről helyet nem foghat, egyben kijelentik, hogy a magok részéről az ügyet egyáltalán nem tekintik befejezettnek és kéri ezen sürgönyüknek jzkvünkhöz való csatolását.

Miután — ezekből láthatólag — a szóban levő ügyet közvetlenül fegyveres uton elintézni nem lehetett, mert Stuchly ur segédei becsületbírósnak megalakítását indítványozták, miután továbbá a becsületbírósnak összeállítása, — azon követelmény által, hogy az tisztán katonai tagokból álljon — szintén lehetetlenné vált, a mennyiben azon jogunkról, hogy a becsületbírósnakba tetszésünk szerint feddhetetlen jellemű civil tagokat nevezünk, le nem mondunk, sőt

ehhez való jogunkat a 8. sz. alatti levében ki is fejeztük: ennél fogva részünkről az ügyet befejezettnek jelentjük ki. Pápán, 1903. okt. 15-én, este 8 órakor. *Amberg* József, dr. *Behér* Dezső, mint lovag Zolnay Viktor ur megbízottal.

Ilyesformán Zolnay se Formanekkel, se Stuchlyval nem verekedhetett meg: az ő részéről az ügyet befejezték. Formanek és Stuchlyék pedig fölfedező utat tesznek a Zolnay lovag multjában.

A program a király előtt.

Lukács nem vállal kabinet-alakitást.

(A kilences bizottság megegyezett. — Lukács, vagy Andrassy? — A felség és az országgyűlés jogai.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 19

Lukács László ma este újra Bécsbe ment és holnap kihallgatásra jelentkezik a királynál. Viszi magával a szabadelvű párt katonai programját, a melyre nézve a kilences bizottság vasárnap ülésén, egyhangulag, végleg megegyezett, s a melyre nézve politikai körökben általános a nézet, hogy azt a király is elfogadja.

Mindazonáltal, hogy holnap lesz-e miniszterelnök és hogy ő lesz-e az, erősen kétes. Még tegnap is, a szabadelvű pártkörben kijelentette, hogy nem vállalkozik a kabinetalakításra. Különben, a mint a félhivatalos ujság jelenti, első a kibontakozás, a személyi kérdések azután következhetnek. Mindazonáltal, bár a miniszterelnök még dezinálva nincs, a volt nemzeti pártiak még emlegetik *Apponyi* jelöltségét a belügyministerségé, sőt oly formában, mintha az elnökségi ügyeket ez okból már át is adta volna Tallián Béla alelnöknek. Természetes, hogy amíg miniszterelnök nincs, addig belügyminiszter se lehet.

Legujabb hireink a következők:

A kilences bizottság megegyezett.

A szabadelvűpárt kilences bizottsága vasárnap délelőtt egyhangulag megegyezett. Magáról a megegyezés belső tartalmáról és anyagáról igen jó helyről azt jelentik, hogy mindaz, ami eddig nyilvánosságra került, önkényes kombináció, tehát nem felel meg a tényeknek. Addig, míg ő felsége a megállapodásokat nem ratifikálja, nem is fogják közzétenni. A bizottság vasárnap délelőtt tíz órától délután egyig tárgyalt, ezuttal érdemben, állítólag utoljára. Az egyhangú megállapodást a következő félhivatalos kommunikében adták közre:

A szabadelvű párt katonai programjának megállapítására kiküldött kilences bizottság ma délelőtt 10 órától déli egy óráig *Szell* Kálmán elnöklésével tartott ülésében, Lukács László pénzügyminiszter jelenlétében folytatta és befejezte tanácskozásait; a pártértekezlet elé terjesztendő pártprogram összes pontjaira nézve egyhangú megállapodás jött létre. A bizottság mindamellet ma üléssel még nem zárta le működését, mert a megállapított program megszerkesztésének meg kell még történnie; e célból dr. *Münni-h* Aurél bizottsági tagot az egész anyag összeállításával és előadásával bízták meg.

Egynehány lap azon megjegyzését, mintha

a kilences bizottság a legutóbbi két napon bizonyos nyomás alatt állott volna és hogy az elért megállapodások bizonyos részről történt befolyásokra volnának visszavezetendők, illetékes oldalról a leghatározottabban tagadják. A két utolsó napon folytatott tanácskozások csupán a már a legutóbbi két héten hozott elvi határozások formulázására valók voltak és nevezetesen Lukács László pénzügyminiszter megbízatása értelmében jelen volt ugyan a tanácskozásokon, de azokban nem vett részt, nem hogy azok eredményére valamiképp befolyt volna.

Lukács László pénzügyminiszter ugyancsak legfelsőbb megbízatásához képest a kilences bizottság megállapodásáról való jelentését céljából hétfő délután Bécsbe utazott és előreláthatólag kedden délelőtt jelenik meg ő felsége előtt. Ugyan e célból gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök is Bécsbe utazott.

Az új kabinet.

Budapesti politikai körökben az a nézet van elterjedve, ha a király Lukács előterjesztéseivel meg lesz elégedve, akkor több, mint valószínű, hogy Lukács a kabinetalakításra megbízást kap. Nem lehetetlen azonban, hogy Lukács mást fog a maga helyett miniszterelnökké ajánlani. Bécsben egyelőre *Andrassy* Gyula gróft emlegetik, mint azt a magyar politikust, aki rendezett viszonyok között az új magyar kabinetet megalakíthatja.

Ha akár Lukács, akár más a kabinetalakításra megbízást kap, az esetben ez a kabinet a szabadelvű párt szerdai értekezletén, a mikor a program is nyilvánosságra fog hozatni, már bemutatkozik. Ez esetben az új miniszterelnök csütörtökön Bécsbe megy, hogy az új kormány kinevezésére vonatkozó királyi kéziratokat megszerkessze; pénteken vagy szombaton összehívják a képviselőházat s az új kormány a parlamentnek is bemutatkoznék.

Mindez persze csak kombináció, amely csak az esetben teljesedik, ha Lukács Budapesten biztosította az eszközöket, a melyek a parlamenti béke helyreállítására alkalmasak.

Lukács pénzügyminiszter ma délután Bécsbe utazott. *Héderváry* csak ma éjjel hagyja el a fővárost, hogy holnaptól kezdve a királynak rendelkezésére álljon.

A Magyar Szó szerint, mint mai számában írja, az a kérdés, hogy ha a király elfogadja a szabadelvűpárt programját, ki lesz a miniszterelnök. Lukács első sorban *Andrassyt* fogja ajánlani a királynak és bizonyos jelek arra mutatnak, hogy Lukács csak az esetben vállalja el a kabinet megalakítását, ha a király a tőle függő pártnehézségek elhárításával nem akarna eltekinteni az ő személyétől.

A Magyar Szó a legilletékesebb információk alapján azt írja, hogy az új kabinet személyi kérdéseivel Lukács eddig nem foglalkozott, mert kétségesnek tartja designálását.

De bármennyire szabadkozzék is Lukács — mondja a lap — azt hisszük, hogy a legközelebbi napokban ő kap megbízást kormány alakításra. Képtelenség felténni, hogy a király hozzá ne járulna ahhoz, melyet a szabadelvű párt összes árnyalatai magukévé tettek. Ha pedig a király elfogadja a programot, melyet Lukács terjeszt eléje, szinte kizárt dolog, hogy ne őt bizza meg a kormányalakítással.

A király és a program.

Bécsből jelentik: A kilences bizottság határozatáról kiadott félhivatalos jelentés az itteni politikai köröket meglepte és keletlenül érintette, hogy megmagyarázzák a határozatot, hogy a bizottság nem volt hajlandó teljesíteni a király kívánságait, a minél fogva a helyzet ismét súlyosbodott. Nem hiszik ugyanis, hogy a király egész teljességében hozzá fog járulni a kilences bizottság határozatához, a melyet nem módosított az ő intenciója szerint. Mindazonáltal nem tettek le minden reményről, mert ha Lukács feljön és vállalkozik, akkor ezt biztató jelnek kell tekinteni.

Más forrásból a következőket jelentik: Hogy a király elfogadja-e a kilences bizottság határozatát, egyelőre nem tudni, de kombinálni lehet. Majdnem bizonyosra vehető a program elfogadása, mert nem tehető föl, hogy *Tisza*, *Szell* és *Hieronym* olyasvalamihez járultak volna hozzá, a miről eleve nem tudtak, hogy egyezik a korona nézetével.

Budapestről Bécsbe különben kész miniszteri listát jelentenek, a melyben benne van *Apponyi* Albert, mint belügyminiszter.

Félhivatalos információ.

A Magyar Nemzet ma esti száma így ír:

Szerintünk még nagyon is korai az a hiresztelés, mely mindenáron tudni akarja a kilences bizottság elaborátumának tartalmát. Ez lehet alkalmas a hangulatkeltésre, de — úgy hajukl — a kilences bizottság tagjai titoktartást fogadtak mindaddig, míg az elaborátumukkal teljesen el nem készültek. A bizottság pedig valóban oly férfiakból áll, kikről feltételezni nem szabad, de nem is lehet, hogy a titoktartást megszegjék.

Másrészt időelőtti a hiresztelés — folytatja a M. N. — mely már kormányalakításról is beszél, mert egyelőre a kibontakozás a legfőbb dolog és nem az új kormány megalakítása. Ennek legmarkánsabb jelensége, hogy designált miniszterelnök nincs.

Az ellenzék.

Ha a király el is fogadja a kilences bizottság programját, kérdés, hogy mit szól hozzá a függetlenségi párt. A pártnak egyik tekintélyes tagja a függetlenségi párt követendő magatartásáról ezeket mondta:

— Ha a szabadelvűpárt megállapodásaiban nincs jogföladás, akkor a függetlenségi párt nagyobb nehézségeket nem fog a kibontakozás elé állítani. Hogy ha azonban különösen a magyar vezényszó dolgában teljesen megnyugtató kijelentés, vagy kormánynyilatkozat nem történik, akkor a függetlenségi párt nem adja föl, de nem is adhatja föl a harcot. Semmiféle jogföladásba belenyugodni nem fogunk.

Ami a Kossuth-párt azon elemeit illeti, a kik a harc folytatása mellett voltak eddig, valószínű, hogy ők is belenyugodnak a kibontakozás azon módzataiba, a melyet Lukács hoz. *Apponyinak* a kabinetbe belépése esetén pedig, hir szerint a *Szederkényi-párt* és a néppárt támogatni fogja a kormányt.

A délelőtti órákban olyan hírek voltak elterjedve, hogy Lukács az ellenzék vezető embereivel tárgyalásokat folytatna. Este ezt a hirt megcáfolják. *Kossuth* Ferenc a lehető leghatározottabban jelentette ki, hogy vele Lukács nem tárgyalt.

A megyék és Körber beavatkozása.

Szőkely-Udvarhelyről táviratozzák: *Udvarhelyvármegye* törvényhatósági bizottsága tegnap *Hollaky* főispán elnöklésével tartott közgyűlésén a szabadelvű pártnak dr. *Dániel Gábor* képviselőházi alelnök elnökle mellett megelőzőleg tartott értekezletéből kifolyólag a *nemzeti követelések mellett faglatt állást* és egyhangu határozati javaslatot fogadott el, mely szerint: elhatározza a törvényhatósági közgyűlés, hogy kérvényt intéz az országgyűléshez a hadseregben a nemzeti zászlók és jelvények, a magyar nyelvű katonai igazságszolgáltatás, magyar honos tisztek alkalmazása és a magyar vezényleti nyelv behozatala iránt, továbbá kéri a nemzeti kívánalmak teljesítésével a parlamenti békét helyreállítani és az országot a törvényen kívüli állapot következtében beállt és beállható súlyos anyagi károktól megóvni.

Ugron Zoltán bizottsági tagnak dr. *Körbernek Magyarországra belügyeibe való beavatkozását visszautasító iradványára* a közgyűlés feliratot intéz a képviselőházhoz, amelyben ezt törvénytelennek mondja és kéri annak az ország méltóságának megfelelő módon és formában való visszautasítását.

A törvényhatóság megelőzőleg *Deák Ferenc* emlékére diszülést tartott, melyen *Soó Gáspár* méltatta *Deák* érdemeit.

A kormány-bemutatók.

Az éjjeli órákban jelenti fővárosi tudósítónk:

Azzal, hogy *Lukács* és *Khuen* ma Bécsbe utaztak, újra Bécsbe került a magyar politikai helyzet súlypontja.

A nyilatkozatok után, a melyek tegnap a szabadelvű pártkörben történtek, igen kétes még, hogy már holnap történik-e döntés a designálás ügyében, mivel *Lukács* maga a miniszterelnökséget nem hajlandó elfogadni.

Mérvadó körökben az a meggyőződés, hogy a király a kilences bizottság által megállapított katonai programot el fogja fogadni; lehet, hogy egyes kifejezések ellen lesz kifogása, de a program tartalma nem fog nagyobb változásokon keresztül menni.

A kilences bizottság tagjai remélik, hogy a szerdán vagy csütörtöki ülésen végleg megállapíthatják a programot, és a szombaton — szerdára aligha lehetne meg, — összehívandó pártértekezleten előterjeszhetik, s ezen az új kormány is bemutatkozhatik.

Ha ez megtörtént, az új kormány a párt katonai programját a képviselőházban is kifejti, s ezzel teljesíti az ellenzék azon követelését, hogy a kiegyezési törvény 11. §-ában interpretált felségjogra ne pártkonferencián, hanem a képviselőházban történjen nyilatkozat.

A miniszterelnök a parlamentben ki fogja jelenteni, hogy a törvényhozás, tehát az országgyűlés és a korona van jogosítva az összes, a kiegyezési törvényben körülírt, azaz a 11. §-ban az uralkodóra átruházott jogok tekintetében intézkedni. Ezzel az ellenzéknek az a követelése is kielégítést nyer, hogy a törvényhozás jogai a vezényleti nyelv dolgában expressis verbis fenntartassanak.

Uj adók.

(Ásványvizek helyett a vadak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 19.

A költségvetés megállapítása idején minden esztendőben gondolkozóra esnek a városi háztartás mérlegét a pótdó emelése nélkül egyensúlyban tartani. Tavaly is gondolkodtak ezen, tavalyelőtt is, és természetesen az idén, mikor 61 százalékról 64-re emelkedett fel a pótdó újból napirendre került a város jövedelmeinek szaporítása.

A különböző módzatok megállapítására bizottságot küldtek ki, mely több új jövedelmi forrás eszméjét pendítette meg nemrég tartott ülésén. Ezek között szerepelt a *külföldi ásványvizek megadóztatása* is, értvén ez alatt a külföldi, nem gyógyszerül szolgáló ásványvizeket. Ez ügyben való javaslattételre albizottságot küldtek ki.

Az albizottság ma *Lócs* Rezső adóügyi tanácsnok elnökle alatt ülést tartott, hogy az ügyet tárgyalás alá vegye. Konstatálták, hogy a város már 1898-ban elhatározta a külföldi ásványvizek megadóztatását, a fűszerek felbezéására azonban a belügyminiszter a határozatot megsemmisítette. Egyebek között a miniszter indoka volt, hogy szerződés értelmében, a belföldi ásványvizeket is adó alá kellene vonni ez esetben.

Akkor úgy állapították meg, hogy 800 korona hasznot hoz az új adó a városnak. Most azonban, miután csak a nem gyógyhatású külföldi ásványvizekről van szó, ez a haszon még sokkal kisebb lenne, úgy hogy nem érdemes az eszmével foglalkozni. A bizottság le is vette az ügyet a napirendről.

Az elvetett ásványviz-adó helyett más jövedelmi forrást tárgyalt a bizottság. Számítások bizocysága szerint a *nyul, őz, vadlisztnó és fácán* behozatali vámmal való megadóztatása 2150 korona jövedelmet hozna. Ezt a vámot meg kellőnek vélte a bizottság s létesítését javaslatba is hozza.

Héderváry a bíróság előtt.

(Pár a parlamenti botránnyból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 19.

A budapesti VII. kerületi járásbírósnak fölöttébb érdekes tárgyalása lesz legközelebb. A pör tárgya összefüggésben van a *Dienes-Szapáry-féle* parlamenti botránnyal, tanukul pedig meg vannak idézve: *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, — a ki akkor már talán nem lesz az, *Andrássy* Gyula gróf, *Teleki* Gyula gróf és maga a parlamenti botránny hőse a volt fiúmei kormányzó: *Szapáry* László.

A nyár derekán történt még, hogy a megszökött *Dienes Márton* egy hitelezőjének ügyvédje lefoglalta azt a 10,000 koronát, a melylyel *Dienes Szapáry* megbízásából *Pap* Zoltán országgyűlési képviselőt meg akarta vesztegetni, s a melyet *Pap* a Ház asztalára letett, *Apponyi* pedig a képviselőház letétjébe utalt. A járásbírósnak elrendelte ezen 10,000 koronára a végrehajtást, a képviselőház pénztára azonban megtagadta az említett összeg kifizetését.

Jogi körökben sokat vitatkoztak ez alkalomból a fölött, hogy kit illet e tízezer korona fölött való rendelkezés joga. Némelyek azt vitatták, hogy *Pap* Zoltánt, mások szerint *Szapáry* Lászlót, a harmadik nézet szerint pedig magát a képviselőházat.

Legközelebb bíróság fog dönteni ez érdekes kérdés fölött. A mint fővárosi tudósítónk

táviratozza, az illető hitelezőnek ügyvédje *Dienes Márton* tartozása: 475 frt. és járulékal ellen pört indított a *kincstár* és *Apponyi Albert*, a képviselőház elnöke ellen, mint a kik saját személyükben jogilag felelősek a végrehajtás megfiúsításáért.

Ez ügyben ma tartották meg a tárgyalást Budapesten, a VIII. kerületi járásbírósnak előtt. A bíróság elrendelte a bizonyítást és az új tárgyalásra október 28-át tűzte ki. Az új tárgyalásra tanuk gyanánt beidézi a bíróság *Khuen-Héderváry* Károly grótot, *Andrássy* Gyula, *Teleki* Gyula grófokat és *Szapáry* László grótot.

Szapáry László aligha fog az idézésnek eleget tenni. A parlamenti panamának szánalmas hőse nemrég világ körüli utra i dult, s kérdés az is, hogy megtalálja-e a bíróság időzölevele.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: *Fiffin*, operette. (Páros bérlet.)

Szerda: *Délután: II. Rákóczi Ferenc* fogság, színmű. Este: *Suhanc*, operette. (Páratlan bérlet.)

Csütörtök: *Gyimesi vadvirág*, népszínmű. (Páros bérlet.)

Péntek: *Hoffmann* meséi, opera. (Páratlan bérlet.)

Szombat: *Titok*, vígjáték. (Páros bérlet.)

* **A Vasgyáros.** Az e heti műsort, melyen minden színműfaj helyet foglal, méltósággal vezeti be a mai előadás, illetőleg a ma előadott darab: *Ohnet Vasgyáros* a. Konstatáljuk elsősorban azt, hogy az előadás nem volt olyan látogatott, mint amennyire megérdemelte volna s azután foglalkozunk a drámai előadások kérdésével, mely az utóbbi szezonok alatt állandóan megoldatlanul áll a felszínen. Általánosan a színház vezetőségét hibáztatják amiatt, hogy a komoly drámai előadások, melyek a szórakoztatásnál, a pillanatnyi mulattatásnál mélyebb benyomásokat kelteni, maradandóbb, értelmet és érzelmet nemesítő gondolatokat, tudatot ébreszteni hivatva, éppen a színház részéről részesülnek olyan mostoha figyelemben, hogy ennélfogva úgy előadásuk, mint látogatottságuk gyér. Hát ez a vád, azt hisszük, csak közvetve, tehát csak másodsorban terheli a színházat, ha elfogadjuk azt a tételt, hogy a színház van a közönségért s nem megfordítva. Mert bár tény az, hogy mégis csak a színháznak, mint elsőrendűen fontos kulturintézménynek kötelessége a közönség hajlandóságát, izlését és hajlamait irányítani, mégis örökké meddő ez a törekvés, ha hiányzik az az anyag, vagy ha úgy tetszik: az a mennyiség, amely irányítandó. A közönség ugyanis, amely reggeltől esti fél nyolc óráig, amíg a színházi előadás kezdődik, gondterhes napot élt át, — az ember oka-e ennek, vagy az idő? — szívesebben felejtgeti az élet terheit egy könnyelmű, pajkos, muló emlékü színházi este alatt, semhogy a gondolkodás által fárasztó életproblémákkal s más ilyen nehéz dolgokkal terhelje amugy is elfoglalt tudatát. Ha leszámolunk még a divattal is, vaiószínűnek láthatjuk, hogy előbb a közönség kezdett felhagyni a drámai előadások szeretetével s a színházak kénytelenségéből alkalmazkodtak a változott viszonyokhoz. A színház csak abban lehet hibás, hogy egy bizonyos ponton, amikor még meg lehetett volna menteni a közönség izlésének ezt a degenerálódását, nem igyekezett felhasználni a lehetőséget s maga is szívesen hajolt az új, a divatos felé. A társulatokat ennek követelményeihez képest erősítették, s ez a drámai személyzet rovására történt.

A színtársulatunk jelenlegi összeállításából azt olvassuk ki, hogy az igazgatóságban van igyekezet, erős, jó előadásokkal visszanyerni a

közönség becsét a drámai művekhez. Merjük példának felhozni a mai előadást, mely a legjobb drámai előadások között megállja a helyét. *Gazdy* Aranka játszta Claire-t s alakítása, leszámítva belőle azokat az ideges testmozdulatokat, melyek *Gazdy* Arankának különös sajátosságai, igen jó volt. Legjobban tetszett a máodik fölvonásban *Derwai*-val való jelenése, mely pompásan kidolgozott, átgondolt és átértelt lelki mozzanatok természetesen, hű kifejezéseinek sorozata volt. Általában őszinte dicséret hangján szólhatunk egész játékaról, érdemes volt arra a hatásra, melyet keltett. Igen jó estéje volt *Könyvesnek* is, aki előkelő, nemes *Derblay*-ut mutatott be, talán egy kissé több gyöngeséggel, mint amennyi kellett volna. A kisebb szereplőktől kiemelkedőbb alakítást nem láttunk. De amit produkáltak, az jó volt. (a.)

* **Cigányverseny a színházban.** A *Cigány életből*, *Dankó* Pista népszínművéből megindultak már a színpadi próbák, úgy, hogy a gyönyörű magyar dalokkal teli darab egyik legközelebbi újdonsága lesz az aradi színháznak. A fővárosi mintára itt is a *Pósa* Lajos és *Sebők* Gyuláné prologjával nyitják meg az előadást, azután pedig *jobbnevű cigánybandák hangversenyek* egymással a kifizűött díjakért. *Zilahy* Gyula igazgató a délvidék csaknem minden nagyobb városának a legkiválóbb zenekarát meghívta egy vagy több estén át való szereplésre, oly feltételekkel természetesen, hogy költségeiket fedezi és ellátásukról is gondoskodik. Az előadások tiszta jövedelme a *Dankó-szobor*-alapot fogja gyarapítani. Megjegyezzük, hogy a zenekarok kvalitása fölött itt is egy vegyes zsűri fog ítélni, amelyben a színiügyi bizottság tagjai és mások foglalnak helyet. A meghívott cigányzenekarok névsorát és a verseny egyéb részleteit legközelebb adjuk közre.

* **A kereszt jelében.** Barrett történeti drámája Aradon is színre kerül. Holnap tartják meg belőle az olvasó-próbát. Az erős tendenciájú, mélyseges historiai érzéssel megkoncipiált alkotás tavaly rendkívüli hatást keltett a fővárosban, s a darab izzó hangulata, magasra törő szelleme az aradi közönség lelkületét is bizonyára magával fogja ragadni. A főbb szerepeket *Gazdy* Aranka, *Aranyossy* Janka, *Fóthy* Frida, *Mariházy*, *Békés* és *Könyves* játszzák.

* **A vasárnapi előadások.** Kifogást kell emelnünk a műsor-összeállítás egy ténye ellen, mely a vasárnap délutáni közönségnek a *Folt*, amely tisztit drámát juttatta. Ez a publikum nem kívánja és nem élvezi az ilyenfajta nehéz darabokat, innen van aztán, hogy több hang hallatszik a nézőtérrel, mint a színpadról s az előadás, ha még oly jó is, élvezhetetlen. Ha a vasárnap délutáni műsor változatossága vezette az igazgatóságot e dráma előadatásánál, akkor csupán annyi a megjegyzésünk, hogy az ilyen komoly drámai előadások lehetőleg ritkán tegyék változatossá a vasárnap délutáni műsort. Az előadás maga sokkal több figyelmet érdemelt, mint a mennyiben a délutáni publikum jobbra részesítette. *Gazdy* Arankának egyik legjobb szerepe a „*Folt*, amely tisztit” *Matilde* je s a mit játékában produkált, az igazán maga az értelmes, tiszta művészet és nemes talantum volt. Egyszerű eszközökkel, keresetlen beszédmodorával és természetes mozdulataival igen jól játszott *Könyves*, ki *Fernandot* legjobb szerepei közé számíthatja. *Follinus* módoros, mint rendszeren, *Mariházy* ellenben igen kiváló, intelligens játékot produkált. Mivel érdemelte ki *Almásy* Lola *Enriqueta* szerepét, melyben nemcsak öltözködni, hanem játszani is kell? Az ő szinte en játékmodora nem felel meg ennek a szerepnek s így az el is esett. Az előadás egyébként elég gördülékeny volt, a darab kiállítás pedig szinte pazar. — Este harmadszor került előadásra a *Fifin*, melyben *Róza* Lili excellált hűdítő táncával, eleven játékával. (a.)

* **Vendégszereplés.** *Somlai* Artur szerelmes színész, ki a nyáron megvált az aradi színtársulattól, most szerződötési célból mint vendég Kolozsváron játszik. Ma lépett fel először a *Pogány* Gábor címszerepében, szerdán pedig a *Monna Vanna* Prinzi-valléjében fog bemutatkozni.

Morár Valér becsületsértési pöre.

(Az ügyvéd és kliense.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 19.

Érdekes becsületsértési ügygel foglalkozott ma az aradi törvényszék főlebbviteli tanácsa. *Morár* Valér dr., m.-radnai ügyvéd volt a vádlott, kit *Lapadát* János bellotinci gör. kath. lelkész jelentet fel.

Morár neve a közeli napokban szerepelt a nyilvánosság előtt. Megirták róla, hogy *Kossuth* Lajos emlékéül egy radnai vendéglőben az ott függő *Kossuth*-kép révén megsértette. E miatt a radnai kaszinóból is kigolyózták.

Az ügy, mely ma a törvényszék előtt folyt le, a folyó évi május hó 29-én kezdődött. A lelkész, mint ügyfél megjelent *Morár* irodájában és több rontra ügyben felvilágosítást kért. *Morár* — a vád szerint — a felvilágosítást megtagadta és a lelkészt *semmirevaló disznónak* nevezte. A lelkész erre *Morárt* becsületsértésért feljelentette, az ügyvéd viszont magának megsértésért emelt ellene vádat, azon a címen, hogy kiutasította irodájából s az nem ment ki.

A m.-radnai járásbíró az ügyben tárgyalást tartott, melyen *Morár* nem jelent meg, hanem helyettesével *Lengyel* Jánossal képviseltette magát. *Lengyel* az előterjesztett váddal szemben mindent tagadott. A járásbíró mindamelllett beigazoltak látta a vádat és *Morárt* 40 korona pénzbírságra és a költségek viselésére ítélte. A lelkész elleni vádat a járásbíró elrejtette.

Morár az ítélet ellen felebbezést adott be. Mindenekelőtt tagadta a terhére rótt cselekményt, továbbá azt állította, hogy a járásbíró az ő javára szolgáló valamásokat nem vette jegyzőkönyvbe, végül, hogy a vádló tanuinak vallomásai ellentétesek.

Az ügy ma került az aradi törvényszék főlebbviteli tanácsa előtt tárgyalásra. A lelkészt *Reisinger* Ferenc dr. ügyvéd képviselte. A főlebbviteli tanács a m.-radnai járásbíró ítéletét helybenhagyta.

TANÜGY.

(—) **Iskolaszéki ülés.** Arad szab. kir. város községi iskolaszéke f. évi október hó 22-én csütörtökön délután 4 órakor, a városház emeleti kis termében tanítóválasztási ülést tart, melyre a t. iskolaszéki tag urak, valamint a községi iskolai igazgató tanító urak és u hölgyek ez uton is meghívottak.

A tanácskozás tárgyai: 1. Az aradi gör. kei. szerb hitközség átirata, *Zsupánszki* Sztankó lelkész itteni állásának elfoglalásáról. 2. *Leopold* Zsigmond aradi lakos kérelme, a buzsáki pusztáján alkalmazott cselédjeinek gyermekei részére a feltandij kedvezmény engedélyezése iránt. 3. *Bérczy* Odön tanyai községi iskolai tanító kérelme, az ottani iskolánál létesítendő faiskola céljára 800 □-s területű föld átengedése iránt. 4. Arad megye kir. tanfelügyelőségének átirata *Steinitzer* Lujza aradvárosi női ipariskolai igazgató tanítónőnek nyugdíjaztatása és állásának betöltése tárgyában. 5. A községi elemi iskolákhoz újonnan rendszeresített egy tanítói és két tanítónői állásnak rendes választás utján való betöltése. 6. Az iskolafelügyelő jelentése az iskolamulasztásokról.

Az aradi ellenőrzési szemle.

(A magyar nyelv a szemlén.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 19.

Az aradi cs. és kir. 33. hadkiegészítő parancsnokságnál, a várban ma délelőtt kezdtek meg az ellenőrzési szemléket. Az előző évi események után, a mikor itt is megesezt, hogy több tartalékos a magyar jelentkezés miatt megbüntettek, érdeklődéssel várták a szemléket. A várban tartott mai szemle azonban változást jelentett: a hier-rei való jelentkezést követelik ugyan, hanem egyebekben az ellenőrzési szemle nyelve a magyar volt, s a tartalékosok könyveibe ez alkalommal külön magyar szabályzatot fűztek, s a régi németet áthúzták, vagy megsemmisítették.

Az ellenőrzési szemléket *Burdea* Demeter, a hadkiegészítő parancsnoksághoz beosztott százados vezette. A szemle megkezdésekor magyarul kihirdette, hogy a tartalékosok a hadsereg hivatalos nyelvén hier-rei tartoznak jelentkezni. Ettől a hier szótól eltekintve, minden magyarul folyt le a szemlén. A százados magyarul hirdette ki a tudnivalókat s ugyanígy intézett az egyes tartalékosokhoz kérdést. Ugy mondják, voltak egyesek, a kik a hier helyett magyarul jelentkeztek, azután kijavították, azonban ezeknek semmi bajuk se történt.

Föltűnt azonban, hogy az összes tartalékosok katonakönyveiben a német nyelvű szabályokat és tudnivalókat két ceruzával áthúzták, s a könyvekbe új, magyarnyelvű szabályzatot fűztek. Az új szabályzat Bécsben készült ez alkalomra s a nyelvezete is erősen a bécsi eredetre vall. A címe ez:

Határozmányok

a nem tetleges katona részére.

Ez a magyar nyelvű szabályzat, a melyet a hadügyminiszter az idei ellenőrzési szemlékre készítettett, nem valami különös vívmány, de azért mindenesetre jellemző ujtás. A szemlék különben az aradi várban e hét végéig tartanak.

SPORT.

A Budapesti Egyetemi Atlétikai Klub Aradon.

— A vasárnapi mérkőzés. —

Arad, október 19.

Vasárnap reggel 6 órakor érkezett meg Aradra a Budapesti egyetemi atlétikai klub football csapata, hogy amint ezt már előző számunkba említettük, az Aradi atlétikai klub meghívására barátságos football mérkőzést mutassanak be városunk közönségének. A napok óta tartó eső kérérlhetetlen szomorúsággal szölt bele a játékba, s jóval kevesebb közönség nézte végig a nemes versengést mint amint azt megérdemelt volna.

A Budapesti Egyetemi Atlétikai Klub megérkezve, a vasutól egyenesen a Vas szállodába hajtatott, hogy az ut fáradalmait kipihenhesse. Majd 11 órakor tiszteletlátogatást tettek *Seathmáry* János acev. felügyelőnél, az Aradi Atlétikai Klub elnökénél, ki is a klubja nevében a B. E. A. K. lejövetele feletti örömeinek adott kifejezést.

Ezután az Aradi Atlétikai Klub tagjai kíséretében a Szabadság-téri vértanu szoborhoz vonultak, s megkoszorúzták azt. *Karafiáth* Jenő a B. E. A. K. alelnöke érzésteli szép szavak kíséretében tette le a koszorút. A vendégek egy része az ereklye-muzeumot, egy része a várat tekintette meg, nagy reménnyel várva még az utolsó percig is az időtisztlást.

Pont 3 órakor adott jelt *Seathmáry* János bíró a match megkezdésére. Gyenge esőben

vette kezdetét a játék, melyet az első perctől az utolsóig a legnagyobb érdeklődéssel nézett végig az a közönség, melynek soraiban szép számmal voltak hölgyek, akiket még a folytonos eső sem riasztott vissza attól, hogy felkeressék a sporttelepet.

Alig hét percre a játék megkezdése után *Badies* Ferenc a budapestiek jobb összekötő csatárja adta be az első goalt az aradiaknak, mit rövid öt percre rá követett a második, *Fekete-házi* csatártól.

Jó ideig mindkét részről heves és érdekes támadásokkal telt az idő, míg a féldő előtti percekben ismét két goalt kaptak az aradiak, úgy hogy az első féldő aránya 4:0 volt a B. E. A. K. javára.

A második féldőben minden igyekezetüket összeszedték az aradiak s rövidesen meg is lett az eredmény, *Boros* I. csatár útján.

Ugyancsak öt pár perc múlva *Gaal* ügyes passzából a második s egyszersmint az utolsó goalt adta be a budapestieknek. Ezután a budapestiek még két goalt küldtek az aradi kapuba, s pont öt órakor végződött a játék 6:2 aránnyal a budapestiek javára.

Összevetve a budapestiek legutóbbi pozsonyi mérkőzésével, amely a budapestiek javára 7:1 aránnyal végződött, mik dacára, hogy a pozsonyi csapatokban három bécsi is játszott, az aradi csapat az eredményével meglehetősen elégedve.

A versenyt a Millennium kistermében banket követte, amelyen *Szathmáry* János elnök a B. E. A. K.-ra, *Ullrich* Ferenc a pestiek kapitánya az A. A. K.-ra, s ifj. *Vas* Gusztáv *Ullrich* Ferencre emelte a poharát. A Millenniumból a klubhelyiségébe mentek az atléták, a hol barátságos kis társaságban táncra perdültek.

+ Az Aradi Atlétikai Klub kedden este kezdi meg torna-gyakorlatait a polgári fiúiskola tornatermében *Molitorisz* József máv. mérnök vezetésével. A torna órák minden hét kedd, csütörtök és szombatjain este 6 órakor tartanak.

A szegedi zarándokut.

(Az aradi Kossuth-asztaltársaság Szegeden.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 19.

A szegedi Kossuth-szobor lelkes ünnepelésben részesült vasárnap az egyetemi ifjuság zarándokcsapata és a Szegedre özönlő vidéki küldöttségek által, melyek között méltóképpen vette ki részét a hazafiságban az aradi Kossuth-asztaltársaság is.

Kora reggel ünnepi lobogódiszt öltött a város. Mindenfelől zászlós csapatok vonultak fel a belvárosba, ahol a függetlenségi kör helyiségében gyülekezett a polgárság. Óriási néptömeg vonult a belvárosi Szent Demeter templomba, ahol délelőtt 10 órakor ünnepi mise volt. Ugyanakkor érkezett meg az aradi Kossuth-asztaltársaság, *Elek* község, továbbá a makóiak delegációja. Az ujonnan érkezők egyenesen a templom elé vonultak, ahol egyesültek az ünnepelők tömegével. Fél 11 órakor a Klauzál-térre vonult az egész polgárság a vendégekkel együtt. A Kossuth-szobor előtt rövid idő alatt mintegy 15.000 nyi néptömeg gyűlt össze.

Az aradi Kossuth-asztaltársaság ötven tagu küldöttséggel vett részt a lélekemelő ünnepélyen *Müller* Károly vezetésével.

Az aradiak hatalmas babérkoszorút vittek magukkal, hogy kegyeletos érzésük kifejezése képen a Kossuth-szoborra helyezték.

Müller Károly volt az asztaltársaság szónoka, aki a következő hazafias érzéstől átha-

tott, szép beszéd kíséretében tette le a koszorút:

Alig egy éve, hogy megkoszorúztuk e szobrot a Kossuth emléke iránt érzett rajongásunk és hálánk kifejezésül és újra itt vagyunk, mert fájó szívünk nem bírta elviselni azt a durva merényletet, amelyet — sajnos — magyar kéz követett el, megbántva ezzel legszentebb érzésünket. Kossuth Lajos történelmi nagysága előtt leborul az egész világ, imádatokkal környékezi egész nemzete pártkülömbőség nélkül és ha mégis akadt szentségtörő kéz, amely emléke ellen emelkedett, milliók teszik jóvá az egynek hibáját. — A milliók sorából jöttünk mi is, hogy fájó lelkünk megnyugtatóként vegyük ki részünket a jóvátételből. De sőt! gáljon koszorunk tanulságul is mindazoknak, akik Kossuth Lajos emléke iránt véteni mernek, hogy az ő szent emlékének imáadásában egyek vagyunk mindannyian. Az ő magasztos emléke a mi örökvilágosságunk, lelkünk oltára, gondolatunk irányítója az ő tana és legyen bár ellenünk a szuronyok hatalma Kossuth Lajos nagyságát el nem homályosíthatja soha!

A lelkes szavakra hatalmas éljenzésben zuggott fel a tömeg.

Az aradi küldöttség tagjai voltak: *Müller* Károly, *Benedek* Árpád, *Jakabffy* István, *Vadnay* Károly, *Hoher* Béla, *Pecsenye* Sománé, *May* Soma, *Sonner* Géza, *Aszódi* Manó, *Molnár* Lajos, *Verler* Pál, *Máté* János, *Máté* Jánosné, *Gubics* György, *Mészáros* János, *Mészáros* Jánosné, *Téger* Józsefné, *Téger* Margit, *Bruckner* Ödön, *Gillinger* György, *Gillinger* Györgyné, *Távrov* József, *Távrov* Józsefné, *Szabó* András, *Kiss* Andrásné, *Borhegyi* Károlly, *Halof* János, *Vidor* Sándor, *Petrányi* nővérek, *Horváth* Antal, *Kaiser* Henrik, *Péter* Kalmán, *Papp* János, *Vér* Béla, *Schkäffer* József, *Pataky* Jakab, *Weisz* Sándor, *Weisz* Sándorné, *Markovits* Miklós, *Schwellengrüber* Gyula, *Metz* András, *Grosz* János, *Heiser* György, *Lázár* Zoárd, *Juhász* Géza, *Terkó* György.

Elhozták koszorúikat még: A budapesti egyetemi ifjuság zarándokcsapata, a kolozsvári egyetem tanári kara és ifjusága, a nagyváradi és kecskeméti jogakadémiák, a makói polgárság, a zágrábi magyarok, Rimaszombat város polgársága, *Elek* község közönsége, a szegedi főgimnázium ifjusága és a temesvári polgárság. Az üznepséget a Himnusz elnéklése után *Polcner* Jenő országgyűlési képviselő nyitotta meg, üdvözlővén a Szegedre sereglett idegeneket. Ezután *Hoffmann* Ottó, a budapesti zarándokcsapat vezetője mondott gyújtó hatású beszédet. E közben érkezett meg *Barabás* Béla országgyűlési képviselő is, akit megjelenésekor megéljenztek. *Mihályi* Lajos joghallgató szavalata után *Gróf* Gyula, a makói küldöttség vezetője beszélt. *Elek* község képviselőjében *Kerer* Károly. Utána *Barabás* Béla mondott beszédet. Beszéde közben kondult meg a déli harangszó és rögtönzését ehhez fűzte a szónok, aki nagy hatást keltett. Ugyanekkor érkezett meg Kossuth Ferenc következő sürgönye: *Hoffmann* Ottó a budapesti zarándokifjak vezetője. „Kossuth Lajos vérből vér, lelkéből lélek, üdvözlí a magyar fiatalságot, hazánk reményeit! Kossuth Ferenc.”

HIREK.

Verjék be az ablakunkat!...

— Az aradi oláh lap ábrándja. —

Arad, október 19.

A hölgyről, egyikéről a Hebron rózsáinak, szól a vicc, a melyet az aradi román ujság egy mai, igen érdekes hirt tesz aktuálissá. A hölgyről — a neve ugyanis ismerős — aki panaszkodván, nem panaszkodik, hanem dicsekszik. Az aradi román lap is így tesz ezzel a soraival, a melyek a nevezett ujság mai számában jelennek meg a következőképpen:

Tüntetések. Jó értesülésünk szerint az aradi ujságírók izgatják a csöcseléket az aradi románok és főképp a *Trib. Pop.* ellen. Lapunk erős román irányzata szemet szurt nekik és miután érveikkel nem tudnak velünk szemben harcolni, ablakbeverésekkel akarnak felelni. Csak tessék!

Az aradi oláh lap is: tiltakozik a tüntetés ellen, pedig voltaképen vágyik rá.

Nem is esnék neki rosszul a dicsőség, ha a Deák Ferenc utcai redakció ablakait bevernék, a *Trib. Pop.* e célra megvásárolt számát elégetnék, azután néhány lelkesült abcug fellegébe vonnák a szerkesztő urat. Hisz ez olcsóbb reklám, mint néhány havi államfogház, a mibe régebben a román vezérférfiak híresége került.

Csakhogy hiába: az, hogy a *Tribuna* Poporului ellen tüntessenek, senki másnak nem jutott eszébe, csak magának az aradi román lapnak. Se a rendőrség, se a Deák Ferenc utca, sem az új, sem az ó-magyarok, se pedig a helybeli tüntetésrendező vállalat nem tudott róla. Ugyan miért is tüntettek volna ellene. Ha a román ujság hetenként hatszor letagadja a magyar államot és üdvözlí Luegert, az össznaza atyját, ez Aradon, ebben a hihetetlenül flegmatikus városban, nem bizsergeti meg annyira az idegeket, hogy attól mindjárt tünténeek.

Hanem az aradi román lapnál várják a tüntetéseket. Aranyba foglalják az első követ, a mely az ablakon beröpi, s a melyet a mártíromságnak tanubizonyosságul el lehetne tenni. Várják, várják a tüntetők zaját, a mely az ő hírüket jelenthetné. Hanem senki se jön. Pedig olyan barátságosan invitálták őket...

Az oláh szerkesztőségben pedig fölpatannak:

— Alá kell fűteni megint a magyaroknak. A nyomorultak, — még csak nem is tüntetnek ellenünk!...

— A város közgyűlése. Aradváros törvényhatósági bizottsága október 26-iki közgyűlésének most adták ki a sorrendjét. Az érdekesebb ügyek között szerepel *Khuen-Héderváry* mint belügyminiszternek leírata, melylyel az önkéntes adófizetés elfogadásának megtagadását törvénytelennek jelenti ki. A nemzeti követelmények megvalósítása, a hároméves katonák visszatartása elleni tiltakozás szerepel átiratokban. Választás is lesz a közgyűlésen. A *Hertschka-Öszöndij* három alapítványi (gimnáziumi, reál- és polgári-iskolai) helyet töltik be.

— A belga király és *Stefánia*. Bécsből táviratozzák: Bizonyos, hogy a belga király látogatása nem változtatott a királynak leányával, *Lónyay* grófnéval szemben való feszült viszonyán. Nem igaz, hogy a grófnét betegsége akadályozta meg abban, hogy atyja előtt megjelenjen. A belga király Bécsben kihallgatáson fogadta *Lujza* hercegnő gondnokát és *Bachroch* ügyvédet, *Fülöp* koburgi herceg jogi képviselőjét.

— A pénzügyi bizottság ülése. Aradváros pénzügyi bizottsága holnap, kedden délután öt órakor ülést tart, melyen tárgyalásra kerül a 20,000 koronás arzfalt kölcsön ügye.

— A motoros csatlakozása a budapesti vonatokhoz. Az arad-csanádi egyesült vasutak forgalmi osztálya az alábbi érdekes és fontos közlekedés változást teszi közzé: Az *Arad-Uj-Szt-Anna-Kisjenő-Kétegyháza* vonalon fekvő községek a f. év október 1. óta közlekedő motoros vonatok menetrendjének olyképpen megváltoztatását kérték, hogy Kétegyháza a Budapest felé menő gyorsvonathoz reggel csatlakozást nyerjenek. Ezen kérelemnek eleget téve, f. év november hó 1-től kezdődőleg a 820 sz. motoros vonat Aradról 7 óra 18 perc helyett 6 óra 10 perckor reggel fog indulni s Kétegyháza 8 óra 56 perckor érkezni, s csatlakozik Kétegyháza a MÁV. 601. sz. gyorsvonatához, mely onnan 9 óra 01 perckor indul. A 821. sz. motor visszaindul Kétegyházáról d. e.

9 óra 15 perckor s Aradra érkezik pont 12 órakor délben. A 322 sz. motoros vonat indul Aradról déli 12 óra 35 perckor s Kétegyházára érkezik d. u. 3 óra 13 perckor. A 323 sz. motoros vonat indul Kétegyházáról 3 óra 30 perckor délután s Aradra érkezik esti 6 óra 06 perckor. Ezen változásra nézve a részletes hirdelmények holnap fognak szétküldetni.

— Vilmos császár fiához. Berlinből táviratozzák: Vilmos császár két fiának konfirmációja alkalmából hosszabb levelet intéz hozzájuk a *Megváltóról*, a melyben fölöttebb érdekes bibliai fejtegetések közben ad a nagykorúságba lépő fiainak apai tanácsokat.

— Uj titkos tanácsosok. Bécsből táviratozzák: O felsége ma délelőtt 10 órakor eskettette fel titkos tanácsosokká gróf Goluchovszky külügyminiszter és gróf Abensperg Traun főkamarmester intervenciójával Meyer Lőrinc udvari lelkészt, báró Prandau Alfrédet, a szabadalmi bíróság elnökét és a legfelsőbb törvényszék tanácselnökét, gróf Csáky Zénót, Szepesvármegye főispánját, arcani Gelderu Egmond tábornagyot, báró Bothmer Vilmos lovassági főfelügyelőt, knienfeldi Morawetz Ottó tábornagyot, a katonai nevelő intézetek főfelügyelőjét.

— Pör az aradi kereskedelmi testület ellen. A mikor az aradi felső kereskedelmi iskola internátusát létesítették, az aradi kereskedelmi testület, mint az intézet fenntartója, annak költségeit 200 koronás kötvények kibocsátása útján fedezte. Miután az intézet anyagi viszonyai még nem fejlődtek annyira, hogy a kötvényeket visszaválthatta volna, a kötvénytulajdonosok legnagyobb része a kötvényeket a kereskedelmi testületnek visszaajándékozta. Körülbelül 17.000 korona értékű ily kötvény (az egésznek körülbelül 70—80 percentje) került vissza. Most azonban az internátusi kötvények révén pörre támadt az aradi kereskedelmi testületnek. Fischer Eliz aradi háztulajdonos, dr. Vajda István útján keresetet adott be a birtokában levő hét kötvény összege: 1400 korona iránt az aradi kereskedelmi testület ellen, az aradi törvényszéknél.

— Krivány-házak árverése. Krivány János sikkasztó gyámpénztáros két házat árverelték el ma. Már régen dobra kerültek ezek a házak, de szabálytalanság miatt visszárvést kellett elrendelni. A György-utca 82. szám alatt és a Mihály-utca 25. szám alatt vannak a kérdéses házak nagy beltelekkel. A végrehajtató Aradmegye volt, melyet az árverésen Köpf János dr. alügyész képviselt. Mint Krivány ügygondnoka Szalay Károly dr. szerepelt. A György-utcai házat 4150 koronáért ifj. Czeiler István vette meg, ki a telken gyártelepet akar létesíteni. A másik ház, Barcza Abel gazdálkodó lett 3000 koronáért. A visszárvést azért kellett megtartani, mert Králitz Béla és Metz Antal, kik a házakat megvették, a törvényes határidő alatt nem feleltek meg kötelezettségüknek. A mai árverés a két vásárló terhére folyt le.

— Az Ábrai-jubileum. Ábrai Lajos, az aradi felső kereskedelmi iskola igazgatójának harminc éves tanári jubileumát, a mint megírtuk, e hó 25-én, vasárnap ünnepeli az intézet felügyelő bizottsága, tanári testülete és az aradi kereskedő-egyesületek. A jubileum rendezésére kiküldött bizottság Tedeschi Viktor elnöklésével ülést tartott, a melyen elhatározták, hogy maga a jubileumi ünnepély vasárnap délelőtt tíz órakor, a felső kereskedelmi iskola nagytermében kezdődik. Elsőnek Institóris Kálmán polgármester, mint az intézet felügyelő bizottságának elnöke fogja üdvözölni a jubiléumot, azután az érkező vendégek szónoka, majd a tanári testület, a volt növendékek s a jelenlegi tanulók megbízottja. A jubileum alkalmából este

Ábrai Lajos tiszteletére társasvacsorát rendez a bizottság, a melyet ugyancsak a felső kereskedelmi iskola nagytermében tartanak meg; a társasvacsora menüjét Braun és Schuch, a Millennium tulajdonosai szállítják. A társasvacsorán egy teríték ára 4 korona lesz. Banket-jegyek péntek estig a következő uraknál, illetve intézeteknél válthatók:

Institóris Kálmán polgármester, Gebhart István, Berán Antal, Boros Vida, Almási Pál, Nesnera Aladár, Hegyi Albert, Marschall Lajos dr., Kaadebó Lajos, Bing Vilmos, Maresch Gyula, Fejér Gyula, Szabó József, Aradi első takarékpénztár, Aradmegyei tanárképzőtár, Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár, Aradi ipar és népbank, Aradi polgári takarékpénztár, Viktoria takarékpénztár és hitelintézet, Neuman testvérek, Weitzer féle waggongyár, Ifj. Klein Mór, Révész Adolf.

— Az ecsedi lóp égése. Nagy-Károlyból írják: Most már hivatalos adatok alapján beszámolhatunk arról, hogy minő területen volt tűz. Kezdetben ugyanis 5—6000 hold égéséről beszéltek. Szerencsére ez a terület hivatalos felmérések alapján jóval redukálódott, mert összesen csak 1790 holdnyi területet pusztított el a tűz. A tűz a következő birtokosok területén pusztított: gróf Károlyi Sándor 1294 kat. hold, Kádár Gusztáv 41 kat. hold, Roth Károly 27 kat. hold, Páchy László 1 kat. hold, báró Uray Kálmán 818 kat. hold, Illosvay-tag 70 kat. hold, báró Uray Bálint 37 kat. hold, báró Uray Sándor 1 kat. hold, bírói kisbirtokosok 101 kath. hold, összesen 1790 kat. hold. E kimutatás szerint tehát a 66.608 holdat tevő mélyláp területből csak 1790 hold égett el, 560 hold szigetként van az elégett területen belül, a melynek körülárkolása és megmentése folyamatban van. A kár tehát jóval kisebb, mint eleinte hitték. Ezen felvett területektől külön áll a gróf Károlyi Lajos birtokán elégett 600 hold, az urai és csengerujfalusi hártárban gróf Tisza István és Pongrácz Imre birtokán még fel nem mért kisebb területek, melyek 150 holdra tehetőek. A beállott esővel az égés továbbterjedésének veszélye teljesen megszűnt és az égő területen is sok helyen elaludt a tűz, úgy hogy a tüzzel körülfogott szigetekhez az égő területen át is lehetővé vált a közlekedés. Ennek következtében a Bölcs Gyula kormánybiztos elnöklete alatt tartott értekezleten elhatározták, hogy tekintettel a f. hó 19-én beszüntetendő védelmi munkálatokra, e naptól kezdve a kirendelt katonai segédlet visszarendelhető lesz és csak a védelmi őrszolgálatra lesz egyidejűleg még 100 ember az égés területén hagyandó.

— Házasságok. Hajnal Dávid, fiumei kereskedelmi akadémiai tanár, vasárnap kötött házasságot Goldschmiedt Cecília kisasszonnyal, Goldschmiedt Mihály aradi tekintélyes szes- és terménykereskedő leányával. A polgári házasságkötés után az izraelita templomban Rosenberg Sándor dr. főrabbi adta össze a fiatal párt.

Stern Sándor aradi biztosítási tisztviselő vasárnap kötött házasságot Temesváron Ritscher Katinka urhölgygyel, özv. Ritscher Cecília leányával. Az egyházi áldást az új pár a Temesvár-belvárosi izr. templomban kapta meg.

Boár Demeter nadabi gör. kel. tanító folyó hó 18-án vezette oltárhoz Világoson Tyeretyán Szidónia kisasszonyt.

— Letartóztatott főhadnagy. Fernezelyen — mint onnét írják — óriási feltűnést keltett P. G. Kassán állomásozó honvédfőhadnagy letartóztatása. A fiatal főhadnagy nem valami dif-famáló tettet, hanem azta nagy könnyelműséget követte el, hogy szabadságidejének lejártá után nem tért vissza ezredéhez, sem pedig írásban nem jelentkezett. Egy ideig vártak visszatérésére, majd körözését rendelték el s a nagybányai csendőrség e miatt tartóztatta le.

— Deák-ünnep. A déznai állami iskola kegyelettel ünnepelte meg Deák születése századik évfordulóját. A himnusz eléneklése után Varga Mária áll. tanítónő tanítványaihoz intézett szép emlékoszédet, ezt a tanulók részéről előadott alkalmi szavazatok követték. A záró ünnepi beszédet Králitz Gizella 4. éves polgári iskolai magán tanuló tartotta. Végül a szózat eléneklése zárta az ünnepélyt. — Megyes-Bodzáson az évfordulót Pártos Mihály igazgató-tanító iskolájában ünnepelték meg nagy közönség jelenlétében. A megnyitót dr. Lübeck iskolaszéki elnök tartotta, majd Pártos igazgató méltatta Deák Ferenc érdemét, végül Mihályfy Gyula plébános emelkedett emlék beszédet tartott.

— Eljegyzés. Glasz József csabai gépészmőlnár, a napokban jegyezte el Világoson Staub Katica kisasszonyt, Staub József előkelő világi iparos leányát.

— A gyulai tüdővész szanatórium. Tudvalevő, hogy Gyulán tüdővész-szanatóriumot akarnak létesíteni, a melynek szervezésén a József főherceg szanatórium-egyesület dolgozik. Az egyesület válaszmánya dr. Lukács György főispán elnöklete alatt ülést tartott, melyen tudomásul vették, hogy az egyesület vagyona 70134 korona. Az elnök bejelentette, hogy a király a jövő évi jótékony államsorsjáték jövedelmének 1/10-ed részét (20000 k.) az egyesület részére engedélyezte, valamint kilátás van arra, hogy megkapja az egyesület a belügyminiszteriumtól a Karácsonyi alapítvány 10000 koronáját, a mivel az első százezer korona együtt lesz. A gyulai szanatórium terveit Czizler Győző műegyetemi tanár helyszíni felvételek alapján munkába vette. Az elnök ezután előterjesztette, hogy kezdeményező lépéseket tett a fővárosban egy nép és házi ipari kiállítás és ezzel együtt karácsonyi vásár rendezése iránt. A terv minden oldalról támogatásra talál, a kereskedelemügyi miniszter 4—5000 korona szubvenciót helyezett kilátásba és szakközegül kirendelte Kovács Gyula kir. tan., a kereskedelemügyi muzeum aligazgatóját, a földművelésügyi miniszter is fog adni 2—4000 koronára tehető szubvenciót és szakközegül Keller Gyula szaktanárt. A kereskedelemügyi miniszter utasította már a kereskedelmi és iparkamarákat a terv támogatására, a főváros pedig díjtalanul átengedte a régi képviselőház épületét. Ennek a kiállításnak jövedelme szintén a szanatórium alapját gyarapítja.

— Elfogott anarkisták. Charlottenburgban, mint sürgönyzik, ma két orosz anarkistát elfogtak.

— A váltóhamisító-pék. Illés Adolf radnai péket, akl Gábor András, Sebess Mihály és Huszár Mihály nevére több váltót hamisított, s a kit az aradi rendőrség az ügyészségre kísért, az aradi törvényszék vizsgálóbírája ma szabadlábra helyezte, miután Radnán háztulajdonos és műhelye is van, azonkívül a büntetést beismerte, és se szökésről nem kell tartani, se pedig attól, hogy a vizsgálatot meghiusíthatja.

— Felgyújtott kolna. Folyó hó 17-én este 6 órakor a galsai hegyen legett Dirlea György hegybíró náddal fedett kolnája a kint levő 50 hektoliter idel borral és szüretelő eszközökkel. A tűz valószínűleg gyújtogatás folytán keletkezett. A kár 1600 korona. Biztosítva semmi sem volt.

— Gyilkos szökevények. A hallei börtönből, mint egy berlini sürgöny jelenti, nyolc rab megszökött. A szökevények egy órát megfojtottak, kettőt halálosan megsebesítettek. A rabok keresésére katonákat és csendőröket rendeltek ki.

— Éjjeli párbaj. Csanádpalotáról írja levelezőnk, hogy a község egyik kocsmájában vasárnap éjszaka párbajt vívtak egymással egy csendőr, meg egy huszár, aki a szülei látogatására időzött otthon. Miután mindketten alaposan beboroztak, ittas fővel kiállottak kardvívadalra, csupa szórakozásból. A párbajozásnak

szomorú vége lett: úgy a csendő mint a buszár súlyos sebeket kaptak s véresen szállították őket a lakásukra, ahol ápolás alá vették. A különös éjjeli párviadal dolgában egy hadbíró és egy csendőfőhadnagy teljesíti a vizsgálatot, amelynek során kiderült, hogy a párbaj eszméje a huszártól ered s hogy a községi biztos és plajásai fegyverezték föl a viadalra kész hadfiakat.

— **Csontváz az építkezésnél.** A mikalikai vasutasok telepén építés közben a munkások egy részélyes gyilkosság nyomára bukkantak, ami a vasutasok telepén is nagyobb szenzációnak kelt. A munkások ásatás közben négy darab régi aranyfülbévalót, 14 darab különféle gyöngyöt és ugyazennyi ócska vasdarabot és két embercsontvázat találtak. A csontvázzal Gyulányi Rezső államvasuti főmérnök nyombau jelentést tett az aradvarosi szolgabírói hivatalnak, ez pedig jelentést tett a kir. ügyészségnek. Nincs kizárva, hogy valami régebben elkövetett sötét bűnesetről lehet szó.

— **Leleplezett turf-csalók.** Budapesti tudósítónk írja: A fővárosi rendőrségnél már a nyári meeting folyamán számos följelentést tettek károsult emberek miatt, mert a versenyterén előttük ismeretlen emberek fölötté kedvező oddsokat kínáltak nekik egy-egy ló győzelme esetére; ám ha be is érkezett elsőnek a megfogadott ló, a zug-bookmakerek vagy ellian-tak a pénzrel, vagy pedig le agadták a fogadást, amelyről tikkett nem adtak. A becsapott emberek által adott személyleírások nyomán a rendőrség megindította a nyomozást, amely meglepő eredményre vezetett. A detektívek kiderítették, hogy egy szervezett zug-bookmaker-banda fosztogat itt a fővárosban, még pedig jó hírű szolid kávéházakban és rendkívül nagy a megkározított, becsapott emberek száma. A banda főfőszke — mint a nyomozatból kiderült — a József-téri Wagner-kávéház, ahol a banda minden félelem nélkül, egészen nyíltan üzletel fosztogatóit. Igen természetes dolog, hogy úgy itt, mint a banda többi kávéházaiban is sokszor volt tetlegesség a csalók és a becsapott emberek között, — mert a veszedelmes emberek — mint már jeleztük — sohasem fizettek senkinek. A rendőrség a következő zug-bookmakereket tartóztatta le: Weisz Salamon (lakik Dob-utca 52.), Iván Ambrus (Vörösmarty-utca 1b.), Lassa Vince (Népszínház-utca 61.), Szabó Katalin (Nefelejts-utca 9.) Kövecses Lajos (Szegedi-utca 6.) Grunhut Albert (Sziv. u. 40.), Maxmer Izó, Wlassits Mihály, Tökési János. A banda „irodája” az *Isabella-utca* 34. számú házban volt, ahol egész nyílt forgalom volt a „fogadóközség” sorából. A följárók és összefogott csalókat a rendőrség letartóztatta és 2 héttől 6 hétig terjedő szabadságvesztés büntetésére és 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Általánosan el van ismervé az, hogy Weinberger Ferenc** jónévről érdendő, szolid ékszerészünknek, Központi szálloda épület, a közönség a legelőzékenyebb és leglelkülméretebb kiszolgálásban részesül, csakis finom ékszer és valódi „Genfi” zsebóra, valamint díszes és éteszközök dus raktárát a legméltóbban ajánlhatjuk a közönség b. figyelmébe. Saját szakszerű ékszerműhely. Városi és megyei telefon 489.

— **Minden nőnek tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállítás arany éremmel kitüntetett Balassa-féle valódi angol Ugorkatej** azonnal eltüntet szepit, májfoltot és mindennemű tisztatlanságot az arcról és annak gyönyörű üdöségét, fiataloságot kölcsönöz, kár tehát várni, mindenki vegye meg még ma. Ár 2 korona, hozzá való ugorka szappan 1 kor., 8 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerárában Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz uraknál, Krausz Elemér és társai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszerárában, Tábor Gyula gyógyszerárában Pécskőnt 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék Balassa-féle ugorkatejet kérni.

— **Az ural közönséghez.** Harmadik éve, hogy megalakult Porter Vilmos Nagy Aruháza Aradon, a Szabadság-terén. A sok cikk közül, melyet programmba vett, a cipőre helyezi a főszólyt. Az áruház cipőraktára napról-napra nőtt, öröme azoknak, akik a vállalat fejlődését rokonszenvvel kísérik. A cipőkészlet ma már oly tökéletes, hogy a legelegansabb ural közönséget kielégítheti. Az őszi és téli szezon beálltával, az ural közönséghez fordul Porter, hogy szíveskedjenek a cipő újdonságokat megtekinteni. A legfinomabb, legelőzetesebb szabásu

lábbelik kaphatók ott s az árak pedig versenyen kívülieknek mondhatók. A fényképkedvezmény is igen ajánlatossá teszi a bevásárlást.

— **Dentolin fog-creme** a legkedveltebb fog-creme. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon
— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselővel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadónvatalát érdeklő megbízásokat.

VÁROS ÉS MEGYE.

A város közgyűlése.

Sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1903. évi október hó 26. án d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

1. Polgármester szeptember havi jelentése. 2. Dr. Hoszu Vazul lugosi püspök átirata a püspöki szék elfoglalása tárgyában. 3. A m. kir. belügyminiszteriumnak intévénye Jancsovits Ferenc és dr. Hunyadi József tanárok által létesíteni szándékolt leánygimnázium tárgyában hozott határozat jóváhagyása iránt. 4. A m. kir. belügyminiszteriumnak leirata, mellyel az önkéntes adófizetés elfogadásának megtagadását törvénytelennek jelenti ki. 5. Szeged sz. kir. város törvényhatósági bizottságának átirata a magyar nemzeti követelmények megvalósítása érdekében az országgyűlés képviselőházához intézett feliratnak hason szellemű felirattal való támogatása iránt. 6. Pozsony és Szatmár-Neméti sz. kir. város törvényhatósági bizottságának átirata a 3 évet kiszolgált katonák visszatartása ellen az országgyűlés képviselőházához intézett feliratnak hason szellemű felirattal való támogatása iránt. 7. Hevesvármegye törvényhatósági bizottságának átirata óségi alkotmányunknak kellő erélyvel és megfelelő módon való megoltalmazása tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának hason szellemű felirattal való támogatása iránt. 8. Az aradi ipartanonciskola jövő évi költségelőirányzata. 9. A szennyvízcsatorna mű fenntartási költségeiről 1904. évre szerkesztett előirányzat. 10. A 1904. évi iskolaszéki költségelőirányzat. 11. Az 1904. évi költségelőirányzat. 12. Klein József községi adómentesség tárgyában beadott felebbezése. 13. A m. kir. belügyminiszteriumnak leirata, mellyel a közgyűlésnek egy pénztári tisztii állásnak rendszeresítését kimondó határozatot jóváhagyja. 14. A számvevőségnek jelentése a költségvetés némi kiadási rovatának kimerüléséről. 15. A m. kir. belügyminiszteriumnak leirata, mellyel a gyámpénztári tartalék alaphoz 20000 koronának az árvaház alaphoz leendő csatolását nem engedi meg. 16. A város köz- és letéti-pénztárának folyó évi szeptember 21-ik napján történt megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyv. 17. A tanács előterjesztése a folyó évi augusztus havában elő és leirt állami adók után járó községi adónak elő- és leirása iránt. 18. A tanács előterjesztése a Minorita rend, Lengyel Ferenc, Purman Antonia, Kontz József, Vas Imréné, Spielman Albert, Groszmuk János, Pintér Lajos, Papp János, Ördög András, Kaltenhuher Józsefné, Csanádi István, Visi Béláné, Eberlein József, Biris György, Hay József által emelt új épületeknek egedényező közégi adómentesség iránt. 19. Az ipartanonciskola zárszámadása az 1902—1903. tanévről. 20. A városi iskolaszék előterjesztése az ezután megváasztandó közégi tanítóknak a tanonciskolai oktatás díjtalan ellátására való kötelezése tárgyában. 21. A magyar királyi belügyminiszteriumnak intévénye az aradi számaanyagárból eredő búz megszüntetése tárgyában. 22. A városi tanács jelentése a budapesti Rákóczi ünnepet rendező bizottság átirata tárgyában az ünnepélyen való részvétel iránt. 23. A pozsonyi szőlészeti kongresszus felirata a boritaladó leszállítása tárgyában. 24. Az idegen forgalmi és utazási vállalat részvénytársaság ajánlata a város nevezetességeinek a „Magyarország képes albuma” című munkában való közététele tárgyában. 25. A városi tanács előterjesztése a hatyatóki és árvaügyekben kiadandó másolatok díjának megállapítása tárgyában. 26. Zalavármegye törvényhatósági bizottságának átirata a vasárnapi munkaszünetéről szóló 1891. XIII. t. cz. módosítása tárgyában. 27. A tanács előterjesztése Fekete Sándor nyugdíjaztatása tárgyában. 28. Polgármester előterjesztése a Hertschka-öszlőndij alapítvány üresedésben levő helyeinek választása utján való betöltése tárgyában.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

H. Gy. Galsa Legyen szíves átnézni a tavalyi adatokat s ha valami hiányzik, pótolja úgy szintén küldje be az időközben történt változásokat is. Mától előbb megkapjuk annál jobb.

K. E. M. Arad. Ügyes és szellemes. Naptárunkban fogjuk megjelentetni.

IDEGENEK ARADON.

— Október 18. —

Fehér Kereszt szálloda. Iritz Sándor gyáros Makó. — Deutsch György hivatalnok Budapest. — Benedek József mérnök B. Gyula. — Lóvi Miklós utazó Bécs. — Fekete Károly főszolgabíró és neje Algyó. — Reif Emil utazó Bécs. — Goldschmidt Jakab kereskedő Prága. — Serbán Demeter utazó Bécs. — Hecht Lajos utazó Brünn. — Hász Sándor birtokos Budapest. — Schlinger Sándor utazó Budapest. — Herman Aladár hivatalnok Budapest. — Knepller Henrik utazó Budapest. — Sheiner Armin utazó Budapest. — Drohlef Ferenc utazó Bécs. — Dr. Fon Béla ezredorvos és neje N. Kisinda. — Gomtos Ferenc nyomdatulajdonos Kolozsvár. — Reich Jenő kereskedő Szeged. — Lara Antal építész Budapest. — Filzner Károly magánzó Budapest. — Beck Ignác kereskedő Budapest. — Zauna Péter magánzó Budapest. — Fehér Gyula magánzó Budapest. — Papp Aladár hadnagy Temesvár. — Roth Viktor kereskedő Temesvár. — Radó Mór utazó Budapest.

Központi szálloda. Liphay Béla os. kir. kamarás min. titkár Budapest. — Hirsch Mór honvéd-százados Nagyvárad. — Osró Gyula utazó Budapest. — Gross Márk kereskedő Budapest. — Hirsch Jakab utazó Bécs. — Keppich Manó kereskedő Karánsebes. — Czettel Árpád utazó Budapest. — Tempener Gézáné magánzó Szeged. — Massányi Hugó kereskedő Budapest. — Ordódy Géza hivatalnok Budapest. — Feigenbaum Norbert utazó Nürnberg. — Lázár Sándor utazó Kolozsvár.

Vas szálloda. Boisis Adolf utazó Bécs. — Schwarcz Samu utazó Budapest. — Sándor Gyula utazó Kolozsvár. — Seidner Samu birtokos Berzova. — Budaspitz József kereskedő Budapest. — Grosz Mór utazó Budapest. — Leitner N. erdész-neje Világos. — Neugrösel N. kereskedő Budapest. — Rottstein Ignác utazó Budapest. — Han József utazó Bécs. — Balta Dezső birtokos Battonya. — Roth Lajos kereskedő Bécs. — Scheinberger Lajos utazó Bécs. — Vild Manó utazó Bécs. — Kádár N. kereskedő Osermő. — Kertész Lajos magánzó Versece. — Kutasi Dávid utazó Budapest.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi október hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőn	11.51
Személyvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.32
Személysz. tv. d. u.	4.45	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborstinól reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinól délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. e.	8.13
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat este	10.33
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.08
Vegyesvonat d. u.	12.08	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczra szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56
		Pankótáról sztv. este	9.20

Motormenetek

Arad—Városháza és Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel	8.04	Mezőhegyes felől reg.	6.48
Battonya felé d. u.	12.01	Battonya felől d. e.	11.30
Mezőhegyes felé este	5.29	Battonya felől d. u.	4.01

Arad—Uj-Szent-Anna—Kétegyháza között.

Kétegyháza felé reg.	7.13	Kétegyháza felől d. e.	12.—
Kétegyháza felé d. u.	12.50	Kétegyháza felől d. u.	5.58

Budapesti ár- és értéktársa.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, október 19

Délitársaság. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátozt. Lányha irányzat mellett 28,000 métermázsza került forgalomba. 2% fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanevek bágyadtak. Időjárás esős.

Esti társaság. Berlin 1/4, Páris 5 olcsóbb.

Zárhat 12 óráig

Buza októberre	7.55—7.56
Buza 1904. áprilisa	7.70—7.71
Rozs októberre	6.23—6.24
Rozs 1904. áprilisa	6.46—6.47
Zab októberre	5.41—5.42
Zab 1904. áprilisa	5.65—5.66
Tengeri 1901. áprilisa	6.15—6.20
Tengeri 1904. májusra	5.35—5.36
Ropce októberre	11.80—11.90

Zárhat 12 óráig

Buza októberre	7.52—7.53
Buza 1904. áprilisa	7.67—7.68
Rozs októberre	6.21—6.22
Rozs 1904. áprilisa	6.44—6.45
Zab októberre	5.39—5.40
Zab 1904. áprilisa	5.62—5.63
Tengeri 1904. áprilisa	6.15—6.20
Tengeri 1904. májusra	5.31—5.32
Ropce októberre	11.80—11.90

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1903. október 1-től 16-ig. Személyszállítás 1903. október 1-től 15-ig 5799 személy, bevétel 4827 korona 90 fillér, 1902. október 1-től 15-ig 21201 személy, bevétel 3992 korona 50 fillér, 1903. január 1-től október 15-ig 400261 személy, bevétel 77854 korona 10 fillér, 1902. január 1-től október 15-ig 374032 személy, bevétel 71963 korona 90 fillér. Teherszállítás 1903. október 1-től 15-ig 270241 klg., bevétel 2925 korona 30 fillér, 1902. október 1-től 15-ig 212370 klg., bevétel 2727 korona 11 fillér, 1903. január 1-től október 15-ig 37656960 klg., bevétel 42945 korona 19 fillér, 1902. január 1-től október 15-ig 30843210 klg., bevétel 34967 korona 87 fillér.

Aradmegyei tanintézetek figyelmébe!!

Szavalókönyv

iskolai ünnepélyekre.

Osszeirták:

Kovács Kázmér és Maurer Mihály, tanítók.

Tartalmaz dátum szerinti sorrendben, minden iskolai ünnepélyre, legjelesebb költőink verseiből egy pár szavalatot.

Függelékül Deák Ferenc születésének 100 éves évfordulójára „A haza bölcsője” című költemény Deák Ferenc kitűnően sokszorosított arcképével.

Ára kemény kötésben (120 oldal) 50 fillér.

Megjelent:

INGUSZ I. és FIA

Kiadásában Aradon,

Wetzer János-(Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

Mutatvány 50 fillér beküldésével bérmentve.

CSARNOK.

Másnap.

Irta: Sas Ede.

I.

A táncteremben a csárdás már csaknem egy óraja dobogott. Az éjfélutáni dárídó tobzó mámoren izzott a levegőben s mikor a cigány néhány erős, batározott nyirettyüvonással jelezte, hogy vége a nótának: köröskörül oly fenyegető, türelmetlen kiakozás harsant föl, hogy kénytelen volt rázendíteni az ujrát. Mindenki szilajul vetette magát ismét a tánc forgatagába, csak Veszprémi Gida kérdezte meg a táncosnőjétől:

— Akarja, hogy tovább járjuk? Vagy inkább sétálunk egyet?

A szép, szőke, sugar leány észrevette, hogy kissé már kopaszodó, kissé már megrokkant gavalírja homlokán már az első ujra után fölcsillámlik a veríték s ezért jóakaratu mosolylyal mondotta:

— Jobban fog esni a séta.

— Tehát szabad kérem a karját. Ugyis fontosabb mondani valóm van magának, mint a tánc.

— Micsoda?

A gavalír a sétáló párok, a suhogo tündérruhák szingardag felhőgomolygása köze ette megállott és a lány szemébe nézett:

— Feleségül akarom magát kérni.

Margit haikán fölnevetett:

— Csak így, egyszerre minden bevezetés nélkül?

— Két éve udvarolok magának. Azt hiszem, az elég bevezetés.

— De önnek tudnia kell, hogy egy ágról szakadt árvát kér nőül. Aki kegyelemkenyeret eszik a rokonai házában. Akinek egy fillér hozománya sincsen.

— Mit akar ezzel mondani? Azt bizonyára nem várja tőlem, hogy elszavaljam a Dunbar Fáni nótáját. Talán inkább azt az aggodalmát fejezi ki, hogy ha én szegény leányt veszek nőül, nem fogok tudni megélni. Én is csak a vagyonom romjaiból élésködöm már és csak ideig-óráig kapaszkodom még az utolsó deszkaszaliba. Tehát utána kell néznem valami jó pártinak, hogy ha beüt a katasztrófa, a feleségem majd eltartson. Lássá, én nem így gondolkozom. Én, a léha fráter, gondoskodtam a jövőmről. Beszéltem a dologról a nagybácsijával. O mindenható a vármegyében. Megígérte, hogyha maga megajándékoz szép kezével, besegít valami jó kis hivatalba. Ha fényt és pompát nem is, de csendes, boldog otthon tudok kegyednek biztosítani.

A leány arca basarózsa-pirossá nyuladt e szavakra. O értette, mi lappang a bácsijának e jóakarata mögött. Le akarják már őt rázni a nyakukról, még azon az éron is, hogy ennek az embernek hivatait keritene. Szemében könnyek jelentek meg: a kegyelemkenyeret evő uri kisasszony keserű könnyei. S emegve, zavartan rebegte:

— Köszönöm a megtisztelő ajánlatát, Gida. De... de most nem tudok arra felelni. Majd holnap... vagy holnapután. Most pedig bocsánat, föl kell keresnem nagynénémét, aki az imént hivatott...

II.

Nem tudott a kérőjének válaszolni, mert hiszen tisztában volt vele, hogy számára ez lett volna a méltó felelet: Te a kezemet kéred és csöndes boldog otthonról beszélsz nekem, pedig tudom, hogy nem szeretsz. Két éve udvarolsz nekem, mert tele vagy hitvány számításokkal. Tartalékos menyasszonyod voltam, amikor közben mindent elkövettem, hogy egy gazdag hozományt megkaparíthass. Kísérleteid dugába dőltek, a dolog a körmödre égett, mert már nem tudsz több adóságot csinálni, tehát előléptedet a szegény leányt a tartalékból. Övele legálább eléred azt, hogy bedug valami hivatalba a bátyja, a hatalmas püspöki jószágigazgató, aki már sajnálja a szegény teremtetéstől azt a pár falatot, amit az asztalnál elfogyaszt, azt a pár szines rongyot, amivel az inségét betakarja. Mert hiszen nyomorultabb az ő insége talán még a koldusleányénál is, akinek nem kell az összekoldult rongyaiért mosolyogni, a kenyéradója uri házában léhűtő vendégeit mulattatni...

Kádár Margit, a vagyontalanul elhunyt alispán leánya, szédülve hanyatlott a díván sarkába a bálterem egy mellékhelyiségében, ahol egyedül volt, mert hiszen mindenki a zajos éjszaka örömeit élvezte a bonorum direktor fényes mulatságán. Behunyta szemét s egyszerre megjelent előtte egy daliás, egy megváltó alak. S egyszerre édes megvigasztalódás költözött a szívébe. Onmagán mosolygott, amiért oda dobta magát a kétségbeesés sötétségének, amikor közel a szabadulás. El fog jönni érette, legyőzi az akadályokat a hős, noha tagadhatatlanul nehezebb akadályokkal kell küzdenie, mint a mesék királyfiának, hogy imádotját elnyerhesse. A mesék lovagja a sárkány vére árán jutott a menyasszonyához, az ő lovagjának meg kell küzdenie a nagynénijével, meg kell látogatnia a pártában rekedt vén kisasszonyt vén

szívét, hogy tegye le értük az ovadékat. Micsoda lehetetlenséggel határos feladat, rábírt egy vén kisasszonyt, hogy tegyen boldoggá másokat, mikor ő nem ismerte a boldogságot soha! De ő képes lesz erre a csodára is és egyszer csak itt terem előtte s bevezeti őt az új, az igazi életbe, a sok mellőzés, megalázás, hánypipókesség után. Hogy kikacagja ő akkor a Veszprémi féle alakok szármalmas vergődését!

Gyöngéd érintést érzett a vállfodrán. Talán már ő az? Talán már el is jött érette a megváltó lovag?

(Folytatása következik.)

NAPIREND.

Oktober 20. Kedd. Róm. kath. naptár: Kant. János. — Protestáns naptár: Kant. János. — Görög-keleti naptár (október 7.): Szegeusz. — A nap két 6 óra 11 perckor, nyugszik 4 óra 45 perckor.

Közele-közeletár. Nyitva van hetfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erdélye-muzeum helyisége mellett (Főterem).

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, elvélve csapadék.

Nemzeti színház.

Bérlet 20. sz.

Páros.

Kedden, 1903. évi október hó 20-án:

Fifin.

Operette 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta: Schwimmer Aurél Jr.

S Z E M É L Y E K:

Pitkins Phileas Polgár S.	Fifin, utazó	Rózsa Lili.
Mary, leánya Répásy G.	Baxter Tom	Juhász S.
Harry, orvos Békéssy Gy.	Brown-Jimmy	Németh J.
Turtle Sam Fűredi J.	Finegan	Juhai József.
Michel, utazó Bónis Lajos.	Kitty	Szilassy J.

Közdete este 7 és fél órákor.

NYILTÉR.*

KRAUSZ PAULIN

könyv- és papirkereskedése

Arad, Deák Ferenc-utca 2. sz.

Az őszi idény beálltával van szerencsém a t. olvasó közönség figyelmét

75.000 kötetből álló első legnagyobb

kölcsonkönyvtáramra

felhívni, amelyben minden jelentékeny újdonság magyar, német, francia és angol nyelven raktáron van.

A havi bérlet (mélyen leszállítva) 1 kor. 20 fill.

A tanuló ifjuság részére csupán 80 fill.

Egyes kötetenként olvasási díj egy hétre 8 fill.

Vidéki bérlők a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek! Könyv- és papirkereskedésben kedvezményes árban kaphatók: Mindennemű levélpapírok?

Irodaberendezések.

— Képes levelezőlapok és albumok, stb. Fali-, zseb- és minden egyéb naptárak. Alkalmi vételek ifjusági művek, meséskönyvek és egyéb irodalmi művekben.

Bel- és külföldi divatlapok és folyóiratok raktáron, ugy bérletben, mint egyenként; ugyanezeket megrendelés esetén pontosan házhoz szállítom.

Kiváló üzlettel:

Krausz Paulin.

könyv- és papirkereskedése
Deák Ferenc-utca 2. sz.

Városi és megyei telefon 242. szám.

KALMÁR JÓZSEF

VILLANYOS-MŰSZERÉSZ

ARADON, Salacz Gyula-utca 2. szám.

Nagy javító-műhely. • Kerékpár- és varrógép-raktár. • Nagy javító-műhely.

Készít és felszerel **házi, szállodai és szoba-sürgönyöket, telefonokat** minden rendszer szerint, **villámhárítókat** és szócsöveket, inductiós gépeket, legújabb pénztári biztonsági készülékeket legújabb rendszer szerint.

Lelkiismeretes, pontos és jó munkámról, az alant felsorolt uraságok tanuskodhatnak, a kinnél szerencsém volt három év alatt nagyobb munkákat végezhetni:

Nagys. Almaj Olivér ur alsilli uradalma részére házi-sürgöny be-
rendezés.

M. kir. állami jószágigazgatóság, teljesen új berendezés.

Nagys. dr. Tagányi Sándor ur pankotai uradalma részére teljesen
új berendezés.

Nagys. Gutzjár Mihály urnál teljes berendezés.

Nagys. Biró Albert ur kupai uradalmában új berendezés.

Nagys. Urbán Péter urnál Kunágotán új berendezés.

Csálai és baraczkai állami szőlő-telepnél telefon-berendezés hosszú-
távra

Nagys. özv. Andrényi Károlyné urnónél új berendezés.

Temesvári ev. ref. hitközség Temesvárott, új berendezés.

Deutsch Testvérek Központi Áruházába telefon-berendezés.

Aradvármegye székházánál telefon-berendezések.

Nagys. dr. Tagányi Sándor ur pankotai uradalmában villámhárító-
berendezés.„Függetlenség“ szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda részére
telefon berendezés.

„Arad és Vidéke“ kiadóhivatala telefon-berendezése.

Békés-Csabai takarékpénztárnak telefon-átalakítás.

„Diána-fürdő“ házi-sürgöny berendezés.

Fischer Eliz-palota sürgöny és telefon-berendezés.

Goldschmidt Mihály ur sürgöny és telefon-berendezés.

Aradi katonai lövölde teljesen új berendezés.

2184

Városi és megyei telefon 242. szám.

5% a FMKE javára.

5% a FMKE javára.

Nincs jobb mint

a Meer Mór és Fia-féle

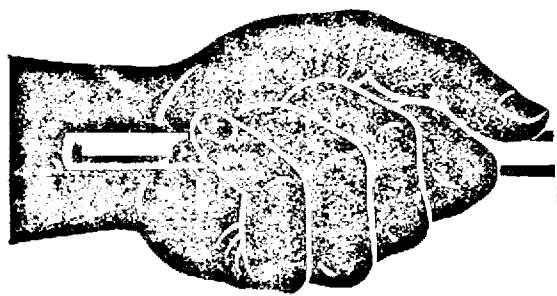
„FMKE“ szobapadló-lakk,mely **rögtön szárad, szagtalan és mosható,** világos sárga, sötét sárga és
mahagoni barna színekben. — 1 kilós dobozokban **ára 1 frt.****Mosható****„FMKE“ parkettamáz,**mely használatra teljesen kész s nagy előnye, hogy nem kell kefélni. Kapható **1 frt 20**
kr., 65 kr. és 35 kros dobozokban**Meer Mór és Fia**

festékkereskedésében

és minden fűszerüzletben, ahol csakis fenti néven kérendő.

5% a FMKE javára.

5% a FMKE javára.

Az üveg, porcellán és lámpa Alkalmi eladás

csak

csütörtökig

lesz nyitva

Andrássy-tér 16. (Gebhart-ház).

2217

Magyar királyi államv. üzletv. Szeged.

29316—1903. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége az 1904. évben, esetleg a további két évben szükséges különféle anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szükségletet képező anyagok a következők: 1. Építési homok. 2. Rostálatlan bányavagy folyam kavics. 3. Rostált bányavagy folyam kavics. 4. Darabolt kavics. 5. Terméskő (nagyobb darabokban). 6. Terméskő (kisebb darabokban). 7. Téglaneműek. 8. Fagygyu. 9. Horgonyzott sodrott kerítési aczélpánt. 10. Ólomzár zsi negek.

Az ivenkint egy koronás okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1903. évi október hó 28. án déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségének anyagbeszerzési osztályához nyújtandók be vagy postán oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 5%-a legkésőbb 1903. évi október hó 27. én déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános és az egyes anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az ajánlati felhívásban foglaltak, mely az üzletvezetőségnek és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthező.

Ezen ajánlati felhívás és a szükséges ajánlati űrlapok az alólírott üzletvezetőségnek ingyen megszerzhetők vagy kívánságra postán megküldetnek.

Bánatpénz nélkül, elégtelen bánatpénzzel, a határidőn túl beérkező vagy táviratilag tett ajánlatok, ugyancsak olyanok is, melyek az előírt feltételeknek, nem felelnek meg, végül pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Szeged, 1903. szeptember hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnemzés nem díjazatik.)

M. kir. államvasutak

141545—903. A. III. sz.

Pályázati hirdetmény.

Alólírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak vonalain, illetve műhelyeiben 1904. évben, esetleg 1905. és 1906. években szükséges köteláru anyagok szállítására ezen nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázat tárgyát képező anyagokat és azok egy évi mennyiségét feltüntető ajánlati űrlap, valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlattételnél kötelező részletes módokat tartalmazó ajánlati felhívás valamennyi hazai és horvát-szlavonországi kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető és az alólírt igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, VI., Andrássy-ut 78. sz. II. emelet 48. ajtószám alatt) díjtalanul kapható.

Az előírt módon kiállított, ivenkint egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok, az ivenkint 30 filléres magy. kir. okmánybélyeggel ellátott és aláírt ajánlati felhívással együtt, lepecsételve legkésőbb 1903. évi november hó 5-ének déli 12 órájáig a fentemlített szakosztályánál benyújtandók, vagy postán utján oda küldendők.

Az ajánlat borítéka a felirással látandó el: „Ajánlat 141545—903. számhoz.”

Bánatpénz gyanánt az ajánlatok cikkek egy évi értékének 5 százaléka legkésőbb 1903. évi november hó 4-ének déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak budapesti központi főpénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Bánatpénz nélkül, vagy később benyújtott, valamint az olyan ajánlatok, melyek nem az előírt módon tételnek, vagy a melyek az aláírandó ajánlati felhívás nélkül nyújtatnak be, figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1903. évi október hóban.

A m. kir. államv. igazgatósága.

(Utánnemzés nem díjazatik.)

Eladó

egy legújabb rendszerű, ugyszólván még használatlan

malom berendezés.

Áll: egy modern malomszékéből, két pár sáropataki, egy pár eredeti francia 36-os őrlőkőből, egy czilinderből. Készít háromfajta lisztet.

Egy 8-as complet legjobb karban lévő **cséplőgép** ugyancsak **eladó.**

Bővebb felvilágosítással szolgál **Gee Antal,**
Kőrösbányán. 2207

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatása, többször kitüntetett a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény. Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörösséget és mindennemű arczisztátalanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsas és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma 126

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, RozsnyaiMátyás, Tábor Gyula (Gáj) és Vojtek Kálmán gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Vojtek és Weiss droguista uraknál.

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül. 2026
Küldje be címét E. 936. jellege alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló butorokat potom áron eladni, megveszem én azokat, ugyszintén

urasságoktól levetett ruhákat

a legeslegmagasabb áron.

Kivánatra házhoz is megyek.

Roth A.

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben). 1471

Nagymennyiségű

lécz

eladó

az Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a f. évi őszi országos vásár október hó 30 án kezdődik s öt napon át azaz 1903. évi november hó 3 ig bezárólag tart.

Aradon, 1903. évi október hó 15 én.

A városi tanács.

Aki egy csésze jó teát óhajt élvezni, kérje mindenütt a világ legjobb és legfinomabb teáját, és az az

INDRA TEA,

mely Chinának, Indiának és Ceylonnak legfinomabb tea keveréke. — Valódi csak eredeti csomagolásban.

Raktárakat a hirdető táblák mutatják. 2123

Főraktár: Fejér Gyula, Arad.

Kész butor eladás!

Minden háztartásnál legfontosabb tényező a szép, a jó

BUTOR

É- mert a szép és jó butor olcsón, csakis a készítőnél szerezheto be: s kérem a n. é. közönséget, hogy BUTOR szükséglete fedezése végett hozzám, mint készítőhöz bizalommal fordulni sziveskedjen.

Varga József

asztalos mester. 1899

Arad, Kápolna-utca 6.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Földbirtokra és aradi belvárosi szilárd építményű bérházakra

a legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk

jelzálogkölcsonöket

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40¹/₂, és 50 éves törlesztésre. (amortisátóra), melyek általunk készpénzben fizetteknek ki.

A kölcsönök közvetítését eszközli

Szücs F. Vilmos Aradon,

ki is mindennemű felvilágosítással szolgál.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Hivatkozással a fenti értesítésre, ugyszintén a t. birtokosság által évek sorain keresztül elismert szolid és sikeres kiszolgálásomra, kérem a t. jelzálog-kölcsönt kereső közönséget, hogy ügyeivel úgy mint eddig, ezentul is bizalommal forduljon hozzám, elveim maradnak a régiéek.

A bekebelezési költségeket kívánatra előlegezem, a conversalást elintézem, díjjaim a kifizetésekor lesznek a kölcsönből levonva.

Tisztelettel

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet 1950

Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (gabona-piacz) I. emelet.

Magyar királyi Államvasutak.

144567/903. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1904. évben, esetleg az 1905. és 1906. évben évenként szükséges mintegy

1000 métermázsa pépliszt (dextrin).

1000 métermázsa rézgálicz szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ivenkint egy koronás okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1903. évi november hó 11-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán oda küldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag évi értékének 5%-a legkésőbb 1903. évi november hó 10-én déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános szállítási feltételek, valamint az ajánlati felhívásban felsorolt különleges feltételek.

A pályázatra, valamint a szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az ajánlati felhívásban foglaltatnak, mely az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetőségknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthező.

Ezen ajánlati felhívás, az ajánlati mintával együtt, az ajánlatot tenni szándékozóknak, a fentnevezett anyag és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik.

Budapest, 1903. évi október hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

MINDEN HOLGYNEK SZÜKSÉGES ARCBORE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenős, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt májfoltot, bőrártást (mitesser) és minden arctisztítást. Masszázhhoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csak az ezen készítmények valódiak, a melyek címeres védjegyemmel vannak lezárva

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégey ára 1 korona. 1560

Margit szappan 70 fillér.

Margit poudér 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebessen: Zangerl Gyula, Borzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Árpád, Elekén: Uj. Pekker István, Földeákon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Győrökön: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kovormesen: Schlegl Pál, Kun-Ágoston: Fejes Lajos, Kurticson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Rovácsházán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzeros Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécán: Kocszin János, Pankóton: Posovitz Gusztáv, Pitvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Söherinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Tanczon: Kuntz János, és Uj-Aradon: Ternajgo Géza arak gyógyszerárakban.

Sürgös figyelmeztetés!

Üzletünkben feltalálható legfinomabb s valódi

OROSZ-TEA

kilönként 10—36 kor.-ig.

mellőzhetővé teszi, hogy ezen cikket Bécs, Trieszt, avagy Hamburgból szerezzük be; mint azt számos tea-fogyasztó háznál eszközlik.

Megrendelés előtt kérjük cégünknel próbát eszközölni.

Teljes tisztelettel

Vojtek és Weisz.

RUM

legfinomabb minőségekben s igen jutányos árak mellett.

APRÓ HIRDETESEK.

Bolthelyiség

a Weitzer János-utca 18. sz. alatt kiadó. 2180

Istálló

4 lóra, kocsiszinnel Batthyányi-u. 87. sz. alatt kiadó. 2181

Batthyányi-utca 23.

számu háznál egy 4 szobás elegáns utczei lakás, fürdőszobával kiadó. 2182

Könyvelő,

napi 1—2 órai munkára szerény igényekkel felvétetik. Czim a kiadóhivatalban. 2222

Egy 4 esetleg 5 szobás

lakás november hó 1 ére olcsón kiadó, Halász utca 27. 1968

Három szobás utczei lakás

november 1-től kiadó Mihálik Józsefnél, Csernovits Péter-utca 25. szám. 2233

Egy 3. sz. Wertheim-szekrény

megvételeire kerestetik. Czim a kiadóhivatalban. 2232

Ügynök,

ki az aradi iparosok között jó ismerettséggel bir, szép mellékkeresetre tehet szert. Czim a kiadóhivatalban.

Uj butorral

csinosan berendezett különbejáratu szoba azonnal kiadó Andrassy-tér 8. 2237

Nevelőnőnek,

vagy gyermekkertésznőnek ajánlkozok kisszony igen jó családból, ltr. családhoz. Érti a gépvarrást, ruhacsinálást és a kóser főzést. Czim: Kohn, Simonyi-utca, Herzféle ház. 2236

Egy szorgalmas

firtal leány, üzletbe mint elárusító ajánlkozok. — Czim a kiadóban. 2238

KINTZLER ZOLTAN

Grenomottor műrás és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Aréna.)

Kizárólag finom

óra és ékszer kapható. 1837

Pontos és szelid kiszolgálás!

Krokna községben

60 akó

szilva pálinka,

esetleg több is

eladó.

Értekezhetni Kolczán Pálnál, Krokna, Aradmegye. 2210

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek és eladások.

Legnagyobb választék és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ékszertárgyak,

tört arany és ezüstneműek készpénzért a legmagasabb árban megvétetnek vagy más új tárgyakra átcsereztetnek. 1897

—Kéretik kísérletet tenni.—

Úraságoktól levetett

téli és nyári ruhákat

a legmagasabb áron veszek.

Kivánatra házhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is veszek és olcsó áron eladok. 2121

Menczer Márton

Arad, Petöfi-utca 7. sz.

Arad legrégibb kerékpár és varrógép javító műhelye és raktára, Szabadság-tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezésre, továbbá

zajtalan járású Singer varrógépek 32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanyosengő

és 1891

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

A Városi

SÖRCSARNOK

(színház-épület)

f. év november 1-től

előnyös feltételek mellett

kiadó.

Bővebbet 2208

Salacz-utca 5. sz.

Varrónő,

aki a legkomplikáltabb toltottakat

elismert jó izléssel

és gyorsasággal készít

ajánlkozok házakhoz.

Szíves megkeresések Kápolna-utca 2 sz. ajtó 4. 2087

Üzlet eladás.

Radnai-ut 4. szám alatt lévő

vegyesüzletemet

és a hozzátartozó lakhelyiséget más vállalat miatt igen kedvező feltételek mellett

átadni óhajtom.

Bővebbet a tulajdonosnál, Radnai-ut 4. 2197

M. kir. szabadalmazott

Tüzi fecskendők

és hozzávaló mindennemű tömlők (csövek)

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 8 évi jótállás (ingyen javítás).

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gumi csövek gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

K u t a k

a hozzávaló csövekkel gyári árban.

Hönig Frigyes

harangöntőnél 1418

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Mindennemű javítások elfogadtnak.

Van szerencsénk a t. vevőközönséget értesíteni, hogy üzletünkben szenvedett **tüzkárunk** liquidatioja befejezést nyervén, **sérült és sértetlen árukból** álló raktárunkat és pedig különösen:

czérna-vászon, asztalneműek, ruhakelmék és selymekből

álló dus választékunkat **igen olcsó** áron t. vevőink rendelkezésére boesátjuk.

Tisztelettel

ROSENBLÜH H. és TÁRSA.